

report

5/2024

LEOPARDY V AKCI!

26-31

4 NELITUJI JEDINÉ VTEŘINY V UNIFORMĚ

ROZHOVOR S K. KLINOVSKÝM

- 10 100. NAROZENINY JIŘÍHO KAFKY
- 11 PERIMETR SE VRACÍ
- 12 KOLEKTIVNÍ VÝCVIK – NEDÍLNÁ
SOUČÁST ROZVOJE SCHOPNOSTÍ
ARMÁD ALIANCE

14 ARMÁDY NATO JAKO JEDEN TÝM

CVIČENÍ LOYAL LEDA 2024

18 RUTINA U NÁS NEMÁ MÍSTO

...NA ROZHODNUTÍ MÁ JEN PÁR
VTEŘIN. . .

- 22 VR GROUP
- 24 TERÉNNÍ NÁKLADNÍ VOZIDLA
ALIANČNÍCH PARTNERŮ

26 LEOPARDY V AKCI!

ZÁPADNÍ VERSUS VÝCHODNÍ
ŠKOLA

26

4

14

18

**32 BESIP, DRONY I VOJENSKÝ
GULÁŠ**

34 ZAKÁZANÍ HRDINOVÉ

**ZÁSLUHY AMERICKÝCH
VOJÁKŮ NA OSVOBOZENÍ
ČECH**

38 Z TOBRUKU K RAF

40 HROB V DÁLI

**42 VELITELE A VOJEVŮDCI
MAREK EDELMAN**

**44 „TATÍNEK SE OBĚTOVAL, ABY
JIRÍHO POTUČKA VAROVAL,”
VZPOMÍNÁ ANTONÍN BURDYCH**

34

PŘÍLOHA DUKLA SPORT

**48 FUKSA DŘEL SEDM TÝDNŮ
V KOLUMBII.
PŘED OLYMPIÁDOU SE
NEHODLÁ UTAVIT**

**49 DOSTÁL ZHUBL, CÍTÍ SE SILNÝ
A SVĚŽÍ. NA VODĚ JE TO ZNÁT,
ŘÍKÁ**

**50 HVĚZDY V RAČICÍCH
POTVRDILY SUVERENITU**

**50 PĚTIBOJAŘKA HLAVÁČKOVÁ
TŘI VTEŘINY OD BRONZU**

**51 DRÁHAŘI DUKLY PRAHA
DOSÁHLI NA OLYMPIJSKOU
KVÓTU**

**52 SNOWBOARDCROSSAŘ
HOUSER PROLOMIL
MEDAILOVOU BARIÉRU**

**53 ŠPOTÁKOVÁ SE STALA
MÍSTOPŘEDSEDKYNÍ
ATLETICKÉHO SVAZU!**

**53 LEDECKÁ ZÍSKALA TROFEJ
EVROPSKÉ UNIE**

53

NELITUJI
JEDINÉ
VTEŘINY
V UNIFORMĚ

Karel Klinovský**Narozen:** 15. 3. 1960 v Liberci**Hodnost:** plukovník ve výslužbě**Vzdělání:** Vojenské gymnázium v Opavě (1975–1979), Vysoká vojenská škola pozemního vojska ve Vyškově (1979–1983)**Mise:** pozorovatelská mise v Iráku – UNGCI (1991–1992) / UNPROFOR (tři rotace 1992–1994): velitel roty, velitel průzkumné roty, zástupce velitele čs. praporu / KFOR (1999–2000): velitel 6. průzkumné roty v Šajkovci / operace NATO Joint Guardian (2010–2011) / nejvyšší český velitel v bojové misi v Afghánistánu, podílel se na výcviku afghánských policistů CTAG-P (The Command Training Advisory Group-Police)**Vyznamenání:** francouzský Válečný kříž za podíl na záchraně francouzských vojáků z ledna 1993 v bývalé Jugoslávii, francouzská zlatá Medaile národní obrany za působení na velitelské výcvikové misi NATO v Afghánistánu

Foto na str. 4 – major Karel Klinovský s ženistou praporu kapitánem Josefem Sobotou v mírové operaci OSN UNPROFOR v roce 1994 (sbírka VHÚ Praha)

Pro mnohé se stal legendou. Podílel se na osvobození francouzských vojáků v bývalé Jugoslávii. Na zahraničních misích v Iráku, na Balkáně a v Afghánistánu strávil čtyři roky. „Nelituji jedině vteřiny v uniformě. Na misích jsem působil proto, že nemohu jen přihlížet, když se někomu děje příkoří,“ říká plukovník ve výslužbě Karel Klinovský. Proslul jako drsný velitel, ale nikdy po ostatních nežádal něco, co by nedokázal sám. Působil na Vrchním velitelství spojeneckých sil NATO v Monsu i na Velitelství výcviku – Vojenské akademii Vyškov. Je ale mužem více tváří. Rozněžní se nad kvítkem orchideje, poutavě vypráví o amerických trailech či o Africe, kde dělá průvodce na safari. Jeho spolužák a současný prezident Petr Pavel ho nazval osamoceným filozofem. „Možná má pravdu,“ souhlasí někdejší příslušník roty hloubkového průzkumu ve Vimperku, který o sobě tvrdí, že žije nadoraz.

Učil číst a psát

Jako nejvýše postavený český velitel v Afghánistánu se se svými kolegy rozhodl, že své žáky naučí vedle taktické přípravy také číst, psát i počítat. Kurz CTAG-P (The Command Training

Advisory Group-Police) z 36 tisíc z nich udělal gramotné lidi. „Když kurz absolvovali, bylo dojemné, jak při slavnostním ceremoniálu četli svým blízkým, co je napsané na jejich diplomu,“ říká plukovník ve výslužbě Karel Klinovský.

„Mohou číst knihy, vzdělávat se na internetu, spočítat výplatu.“ Když na Klinovského jakási paní pokřikovala, že je žoldák, zeptal se jí, kolik lidí naučila číst, psát a počítat ona.

V zahraničních misích jste strávil čtyři roky, z toho dva a půl na Balkáně. Nebudí vás prožitá hrůza ze spaní?

Na to, co jsem viděl v Iráku, na Balkáně i v Afghánistánu, prostě nelze zapomenout. A můj hodnotový žebříček se silně změnil po misích i pobytech v Africe. Viděl jsem hodně utrpení i bídy. Je skvělé, že se můžeme probouzet do nového dne, naše děti mají co jíst a večer po práci se jako rodina setkáme doma. Se zvěrstvy, která viděl, se každý musí vyrovnat po svém.

Na co při tom myslíte nejvíc?

Na ženy a děti, ty jsou v každé válce naprosto bezmocné. Z hlavy nemohu dostat dvě holčičky, které v Kábulu prodávaly jako suvenýry korálky. Pravidelně jsem je od nich kupoval a říkal si, jaká je čeká budoucnost. Často si na ně vzpomenu. Co asi dělají, jak se mají?

Nelituji, že jste v misích působil?

Neviděl jste vyrůstat své děti, nebyl jste s rodiči, rozpadlo se vám manželství.

Nelituji jediné minuty strávené v uniformě. Když jdu do něčeho nepříjemného, nestýskám si. Jsem bývalý voják, ne politik, nemám rád fráze a klíše. Ale nemůžeme dopustit, aby zvítězilo bezpráví, a nečinně mu přihlížet. Na všechny špatné kluky na světě neplatí nic než síla.

OKAMŽIK, KTERÝ MU ZMĚNIL ŽIVOT

Chtěl jste do armády od dětství?

Absolutně ne. Paní učitelka ze základní školy při každém setkání říká, že z celé třídy jsem se jí pro armádu zdál nejméně vhodný. I některé z dívek si uměla představit v uniformě lépe. Ještě na Vysoké škole pozemního vojska jsem toho chtěl dvakrát nechat, jednou mě málem vyhodili. Neměl jsem v té době v armádě žádný vzor.

Herci pro Tobruk

Režisér historického snímku Tobruk Václav Marhoul přišel před natáčením na Generální štáb s prosbou, že by potřeboval vycvičit herce, aby působili opravdově. Na štábu si okamžitě vzpomněli na Klinovského ve Vyškově: „Nikdo jiný vám kluky nevycvičí jako Klíňák.“ „Václavovi jsem řekl, že výcvik povedu, ale nesmí mi do ničeho zasahovat,“ vzpomíná Klinovský. Marhoul nakonec souhlasil. Úkol byl splněn dokonale. Herci byli vycvičení, utahání a pohublí. „Vrátil jsem se v čase do roku 1985, prováděl jsem s nimi stejné věci jako ve Vimperku s vojáky hloubkového průzkumu. Výcvik byl natolik kvalitní, že bych s kluky klidně šel do mírové mise.“ Do těla si dal i Klinovský. Kromě postavy generála Karla Klapálka totiž zaskočil za postavu Petra Nebřenského, jehož podle scénáře měli kolegové pod dekou zkopat. Herce nelítostně honil po africké poušti, kde teploměr šplhal přes čtyřicet stupňů, ale stali se z nich kamarádi. Setkávají se dodnes.

Po promoci jste počítal, že se současným prezidentem Petrem Pavlem nastoupíte k výsadkářům do Prostějova. Jenže jste měl narukovat k nechvalně proslulému motostřeleckému pluku do Benešova...

Rodiče mě vezli starým trabantem do Tábora k evidenčnímu důstojníkovi se žádostí o výměnu povolávacího rozkazu s kolegou, který místo do Vimperka chtěl do Benešova, kde měl známost. Nevyspalý důstojník po noční, nad neumytými hrnkami od kávy a horou vajglů v popelníku zavrčel, co ho otravujeme s takovou blbostí, vzal razítko a podepsal. Ve Vimperku jsem se pak po roce ve funkci velitele průzkumné čety stal velitelem roty hloubkového průzkumu.

Čím jste si je vysloužil?

Podplukovník Janků ze 4. armády v Písku si všiml mých výsledků na cvičení, zaujaly ho i mé výkony v celoarmádních soutěžích průzkumných hlídek. A vybral si mě. Můj vztah k armádě se změnil z minuty na minutu. Měl jsem rotu o 38 lidech, takovou větší rodinu. Kluci se ke mně dodnes hlásí, byli jsme elitou. A to přesto, že kromě pěti velitelů skupin, což byli většinou absolventi fakulty tělesné výchovy z Bratislavy, jsem velel úplně obyčejným klukům, většinou jen vyučeným.

A úžasné bylo, že v tehdejší čtvrtmilionové armádě jsem měl jen tři nadřízené: podplukovníka Janků, podplukovníka na okruhu Kordače a ještě jednoho plukovníka na ministerstvu. Měl jsem svobodu a volnost, má trampská duše se tetelila blahem.

Bavíme se o 80. letech...

Nikdy jsem nebyl v komunistické straně. Snažili se mi rudou knížku neustále vnutit až do roku 1989, ale odolal jsem. V komunitě hloubkového průzkumu jsem byl výjimkou, navzdory obecnému přesvědčení však bylo jinak v armádě nestraníků poměrně dost.

Ano, chtěli jsme být lepší než ti na druhé straně, ale nebyla v tom žádná ideologie. Chtěli jsme se podobat našim vyčteným hrdinům: těm z Hodiny mrtvých očí od Harryho Thürka, borcům z Cesty na severozápad od Kennetha Robertse...

DRSNÝ VELITEL

Měl jste jako mladý poručík problémy s autoritou?

Měl a byl jsem z toho zoufalý. Normální tresty nezabíraly, dokonce ani vězení. Až jsem přišel na to zakázat jim nosit červené barety. Představa, že si průzkumák půjde pro jídlo

Major Karel Klinovský v rozhovoru s velitelem mezinárodních sil v Kosovu britským generálem Michael Jacksonem, KFOR, 1999 (sbírka VHÚ Praha)

v normální čepici jako „bigoš“, byla nesmírně potupná, to raději hladověli nebo tvrdili, že onemocněli.

Nebyl jste vzorným vojákem a tvrdíte, že nesnášíte falešné autority a buzeraci.

Strašně důležité je mít štěstí na nadřízené. A já ho měl. Za mnohé vděčím paní učitelce, podplukovníku Janků, už zesnulému podplukovníku Kordačovi a šéfovi našeho průzkumného směru podplukovníku Trybenekrovi. To byl odborník, který nebyl ve straně, takže měl pro mé rebelství i jisté pochopení. Hodně mi pomohl i velitel praporu z Vimperku pan plukovník Novák. A nesmím zapomenout na mého nadřízeného z Vimperku Vladimíra Trněného, dnes brigádního generála ve výslužbě.

Jste nevlastním otcem nejnáročnějšího bojového kurzu AČR – Komando.

V minulosti jej úspěšně absolvovalo kolem pěti vojáků ročně. Není to málo?

Bohužel, důležitost kurzu a jeho hodnota z hlediska tradic nebyly vždy plně pochopeny ze strany všech velitelů i účastníků kurzu samotných...

Ve Vyškově jste vedl i kurz pro piloty, kteří po sestřelení skončí v zajetí nepříteli:

S.E.R.E. neboli Survival, Escape/Evasion, Resistance, Extraction (přežití, únik/ vyhýbání se zajetí, odolávání v zajetí a vyzvednutí). Předpokládám, že ho chce absolvovat každý pilot.

Ano. Pilot, který ho absolvoje, je něco víc než běžný pilot. Bez toho by nemohl do bojové mise. A jeho absolventi se poznají na první pohled podle nášivky na kombinéze.

Co jste jako velitel nesnášel?

Pokaždé mne vytočilo, když jsem dal vojákům rozkaz, aby vylezli na skálu, a oni řekli, že mají strach z toho, že spadnou. Zařval jsem, že jsem řekl, že mají vylézt, ne spadnout. Nikdy jsem ale po lidech nechtěl věci, které nedovedu sám. Když ze sebe ale vymáčknu maximum já, požaduji totéž po ostatních. Zvlášť když mi bylo tehdy 35 let a vojákům kolem dvaceti. A nešetřil jsem nikoho. Měli jsme v jednotce kluka po obrně nohou. Stejně jako ostatní měl za úkol seskočit ze skály. Tvrdil, že toho není schopen. Neustoupil jsem. Vykouřil jsem tři krabičky cigaret, ostatní řvali hladem, ale já nedal rozchod, dokud nebude na zemi i on. Nakonec skočil. A protože měl vůli, chtěl si skočit i padákem. Po vyšetření v nemocnici jsme mu to umožnili. Později se stal mistrem Slovenska v paraglidingu a drží dva evropské

rekordy. Kdybych mu tehdy nevěřil, dodnes se jen lituje.

MISE NEJSOU PRO PENÍZE

Po vstupu ČR do NATO jste jako velitel rotý speciálních sil dostal v Kosovu na starost ochranu srbské vesničky Sekirača.

Naše rota podléhala britskému velení. Jejich velitel nevěděl, co od nás očekávat. Ale nedlouho poté přijel tehdejší vrchní velitel sil NATO v Evropě generál Wesley K. Clark. Když jsme ho vezli na Sekiraču, řekl nám, ať na všechny předchozí rozkazy zapomeneme a od teď máme jediný úkol, ochránit tuto srbskou menšinu. Museli jsme při tom použít i sílu.

Čím jste si získali důvěru tamních obyvatel?

Zatímco Američané, Britové a Francouzi před námi neslezli z transportérů, my jsme k nim měli lidský přístup. Chlapům jsme nejprve jako dárek předali láhev kořalky, ženám kosmetiku. Když jsme se víc sblížili, viděli jsme, že ženy víc než kosmetiku potřebují prací prášek. Obstarali jsme jim vše, co bylo nutné. Brali nás jako přátele, pozvali nás i na Vánoce. Jejich štědrovečerní večeře se skládá z několika

druhů masa a já nynějšímu náčelníku Generálního štábu Karlu Řehkovi říkal: „Podívej, všechno, co je na stole, vypěstovali v okruhu 50 metrů od domu. To je úplný zázrak.“ Ti lidé nám nabídli úplně vše, co měli.

Co vás na misích lákalo?

Když pominu hlavní věc – postavit se bezpráví a ochraňovat nejzranitelnější skupiny jako ženy, děti a staré lidi, vždy jsem chtěl poznat kulturu, historii, tradice a náboženství dané země. Před výjezdem jsem se snažil nastudovat si co nejvíc. Rozhodně jsem nevyjížděl pro peníze. Ano, u UNPROFOR se mnou byli záložáci, kteří si chtěli přilepšit na plot, na okapy, na dům, na auto. Ale ani oni nebyli žádnými žoldáky! Všechny pojil patriotismus a hrdost na Armádu ČR.

Jak jste se vyrovnával se ztrátou kolegů a kolegyně?

V mých jednotkách naštěstí nikdo nepadl, ale samozřejmě se mne dotkla jakákoli smrt. Vždy si musíme uvědomit, že neodešel voják, ale v první řadě člověk. Bohužel, to si různí pisatelé na sociálních sítích neuvědomují. Náš národ potřebuje hrdiny a všichni, kteří na misích

padli, jimi jsou. A je dobře, že se na ně nezapomíná. Pro mě ty oběti představují kmen, na který se dá naroubovat něco nového. Pozůstali vidí vyvrácený strom, po kterém zůstalo prázdno.

Společnost potřebuje vzory. Jak by takový člověk měl vypadat?

Měl by mít jasný názor a neměl by mít strach ho prezentovat, i když s ním lidi nesouhlasí. Ale rozhodně musí být empatický. Musí jednat přirozeně a ne vypočítavě. Hrdinství se nedělá cíleně, ale spontánně.

Splňuje dnes v armádě někdo tato kritéria?

Osobně se mi líbí chování současného náčelníka Generálního štábu AČR Karla Řehky, který se mnou sloužil na misi v Kosovu. Jde si za svým a netrápí ho, že ne každý s ním souhlasí.

VZDÁLENÉ UTRPENÍ

Na misi UNPROFOR jste se podílel na záchraně více než padesáti francouzských vojáků, obdržel jste za to francouzský Válečný kříž.

Na osvobození Francouzů se podílelo kolem třiceti lidí. Všichni do akce dali své srdce, kus svého strachu i lidského bytí. Ale protože se v té době dělilo Československo, tak nové státy ještě neměly systém udělování medailí. Proto jsme dostali jen finanční odměnu.

Jinak je záchrana Francouzů zářným příkladem toho, jak děláte něco výjimečného, ale v tu dobu si to neuvědomujete. Dodnes nejsme ani já, prezident Pavel nebo Aleš Opataschopni vytvořit časovou osu celé akce.

Co mise UNPROFOR pro Armádu ČR znamenala?

Všichni, kdo dnes něco dělají v armádě dobře, staví na zkušenostech UNPROFOR. Jednotka byla z velké části tvořena záložáky, což byli většinou otcové od dvou až tří dětí. Jejich nasazení bylo neskutečné, stali se fenoménem tehdejšího prostoru. A jsem vděčný paní ministryni obrany Janě Černochové, že v rámci péče o veterány na UNPROFOR nezapomíná.

Co byste řekl k výročí 25 let vstupu do NATO?

Je dobře, že jsme členy NATO, jde o nejdemokratičtější alianci světa. Bylo by ale chybou říkat, že armáda skvěle funguje jen kvůli tomu, že je v NATO.

Válka na Balkáně zuřila jen sedm hodin jízdy autem od Česka. Nyní se zase válčí nedaleko našich hranic, na Ukrajině napadené Ruskem...

Naše podpora Ukrajině je úžasná a Česká republika za ni oprávněně ve světě získává respekt. A rozhodně to není na úkor něčeho tady u nás doma. Všechny války jsou tragédií a nejinak je tomu na Ukrajině.

Můj kamarád a nynější prezident Petr Pavel nyní uctil 30. výročí genocidy ve Rwandě. Tehdy přišlo o život na 800 tisíc lidí a svět nehnul prstem. Mnozí nevnímají, jaká zvěrstva stále

Děkovačka v obchodě a přípitek v klubu

„V Americe chápou roli vojáka zcela jinak než u nás,“ vysvětluje Klinovský po absolvování nejnáročnější turistické stezky na světě Continental Divide Trail. V supermarketu si zašel pro vodu. Vedoucí podle angličtiny poznal, že je cizinec, a zeptal se, čím je v civilu. Odpovědi, že plukovníkem Armády ČR, nechtěl věřit. Upocený a zarostlý muž v roztrhaném tričku? Aby rozptýlil obavy, Klinovský řekl, že jednou, při každoročním setkání amerického prezidenta se sborem náčelníků štábů ve Fort Leavenworth, tam byl jako člen české delegace, a protože v ní měl nejvyšší hodnost, spal v hotelu v prezidentském apartmá. „Měl mě za blázna.“ Když ale Klinovský dodal, kde všude sloužil a navrch podotkl, že velel i americkým vojákům, vedoucí ho poprosil, ať chvíli počká, a nechal nastoupit celý personál, aby mu poděkovali za to, co udělal pro svobodu USA. O 1 500 kilometrů dál ve Wyomingu ho pozvali do klubu Veterans Memorial Museum. Volal Pavlovi a Opatovi, jestli tam někdy byli, že neví, co má dělat. „Do klubu veteránů není možné se dostat jen tak sám. Nový člen musí mít patrona a tím pro mne byla majorka, jež kvůli tomu přiletěla ze sousedního státu.“ Všichni byli v nažehlených uniformách, ale Klinovského v roztrhaném tričku požádali, aby pronesl přípitek a dovolil ostatním jíst, protože měl u stolu nejvyšší hodnost.

páchá Tálibán v Afghánistánu, nemluvě třeba o strádání jezídů (etnicko-náboženská komunita, která se v Iráku stala terčem genocidy ze strany tzv. Islámského státu, pozn. red.). Naším lidem to přijde daleko. Podobně není z perspektivy mnoha jiných tolik důležitá válka na Ukrajině. Proto není svět jednotný, a tak jsem vděčný alespoň za shodu v NATO a EU.

HÁDÁNÍ HLAVY S TĚLEM

Co vám armáda za těch skoro padesát let dala a co vzala?

Dala mi samostatnost. Nebojím se odpovědnosti, stojím si za svým. Získal jsem i jazykovou vybavenost a to mi umožnilo poznat svět. Díky armádě jsem měl i fyzickou kondici. Vojenské gymnázium mi vzalo romantiku mládí. Uměli jsme si poradit s leccím, ale vyzvat dívku k tanci byl pro nás nepřekonatelný problém. Kvůli misím jsem neviděl děti, rodiče a krachlo mi manželství. Ale člověk si nechá vzít jen to, co sám dovolí. Záleží na každém z nás.

Co jste si tedy nenechal vzít vy?

Stále píšu básničky a rád fotím květiny. Mám velmi osobitý vztah k přírodě. V armádě se o mých zálibách dlouho nevědělo, takže se mi stává, že pořádám výstavu a bývalí kolegové, které na ni pozvu, řeknou: „Klíňáku, ty fotíš kytky?“

Co stojí za vaším letitým přátelstvím s prezidentem Petrem Pavlem?

Oba jsme se potkali hlavou i srdcem. Stali by se z nás kumpáni, i kdybychom na sebe narážili v klášterní škole nebo šli studovat potravinářství. Máme stejně nastavený pohled na život, rozumíme si i beze slov. Škoda že se teď

tak málo setkáváme, není ani čas si společně skočit padákem.

K padesátinám jste dostal knihu o nejslavnějších trailech světa a v roce 2019 jste zdolal nejtěžší turistickou trasu na světě Continental Divide Trail ve Skalnatých horách v USA, vedoucí z Nového Mexika do Montany. Co vám to přineslo?

Při trailech v pravém slova smyslu objevuji Ameriku. Malá města, pasoucí se dobytek, přechody přes legendární průsmyky. Takové podmínky nezažijete ani v Alpách, kde i z vrcholů vidíte svítící města. Je zajímavé, že při putování potkávám víc žen. Nejvíc mě tam ale fascinuje dodržování priorit. Na prvním místě jsou chodci, pak jezdec na koni, motorka, čtyřkolky atd. Jednou nade mnou stáli a čekali dva kluci na luxusních kolech. Když jsem k nim došel, zeptal jsem se jich, proč na mě nehoukli, že bych uhnul. A oni mi vysvětlili, že tu stezku prošli jejich dědové pěšky či na koních a my jsme na ní díky nim vlastně za odměnu. Proto má chodec absolutní přednost.

Hlava se vám během putování hádala s tělem, když vás postihly zdravotní potíže, neměl jste léky a byl daleko od lékařů. Hlava načas tělo přesvědčila, ale v civilizaci se vše vrátilo. Dá se tato metoda přenést třeba i do výcviku Komando či S.E.R.E.?

Dá se aplikovat nejenom tam, ale ve všech životních situacích. Čím víc máme na dosah civilizaci, tím méně jsme odolní. Vidíme vlak a ptáme se, proč jít pěšky. Mě mise a traily naučily trpělivosti a pokoře. Zjistil jsem, že nic není automatické. Když provádím v Africe

a klienti si stěžují, že hned neviděli lva nebo levharta, říkám jim, že vše má svůj čas. A když něco nevyjde hned, má to svůj důvod.

Přespál jste na Mt. Elbert, nejvyšší hoře Skalistých hor (4401 m n. m.)? Kdyby udeřil blesk, je po vás...

V Twin Lakes mě vytočila arogantní nabubřelost tamních milionářů a ke všemu jsem zmokl. Abych se uklidnil, pořád jsem stoupal, až jsem se ocitl na vrcholu. Vůbec jsem nespál, jak jsem zaslechl letadlo, myslel jsem, že se blíží bouřka. Jsou lidé, kteří zkoušejí na vrcholu neúspěšně přenocovat léta, já měl štěstí napoprvé.

Jak jste se stal turistickým průvodcem v Botswaně, Namibii, Etiopii?

Náhodou. V Americe jsem před 26 lety potkal plukovníka tanzanské armády, jehož bratr byl šéfem všech národních parků v Tanzanii. A onen plukovník mi měl v Tanzanii připravit krásné safari. Přiletěl jsem, ale nikdo na mě nečekal. Musel jsem tedy improvizovat a safari si na místě zorganizovat sám. Letos jsem už vylezl na Kilimandžáro a mám před sebou čtyři safari.

Text: Petr Třešňák,

foto: Jiří Vácha a archiv Karla Klinovského

Podplukovník v. v. Jiří P. Kafka oslavil 100 let

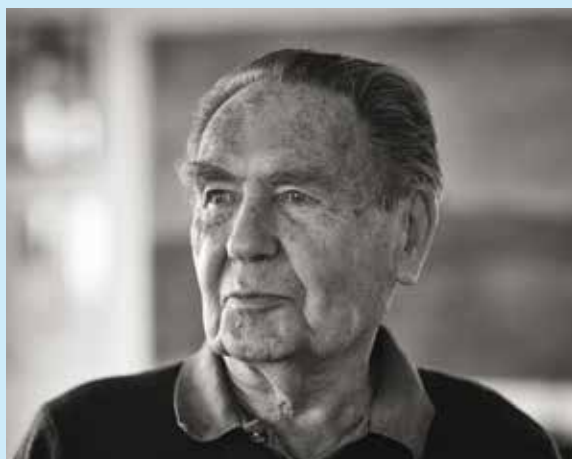
Gratulujeme a děkujeme

Druhoválečný veterán, poslední český letec britského Královského letectva (RAF), ale také jedno z dětí, které spolu s mladším bratrem vycestovalo z okupovaného Československa transportem Nicholase Wintona do Anglie. To je podplukovník v. v. Jiří Pavel Kafka, který nedávno oslavil 100. narozeniny. Jeho životní příběh by vydal na několik životů, ale jak sám říká, nikdy se nepovažoval za hrdinu, ale měl v životě jen velké štěstí.

K zástupu gratulantů se připojuje Ministerstvo obrany a Armáda České republiky. Jménem britských ozbrojených sil palubnímu střelci a radistovi 311. československé bombardovací peruti Královského letectva popřál i britský přidělenec obrany pro Českou a Slovenskou republiku.

„Vážený pane plukovníku, jménem britských ozbrojených sil bych Vám rád poblahopřál k Vašemu jubileu. Vaše odvaha a odhodlání, které jste za druhé světové války prokázal ve službě v Královském letectvu, jsou pro nás všechny inspirací a nebudou nikdy zapomenuty. Jsem hrdý na to, že díky lidem, jako jste Vy, je pouto mezi našimi národy tak pevné.“

plukovník Jonathan Kitson, britský přidělenec obrany pro Českou a Slovenskou republiku

Srdečně vás zveme na zahájení výstavy

RYTÍŘI NEBES

1. čs. samostatný stíhací letecký pluk
složený z pilotů RAF pod velením gen. Františka Fajtla

1. československý armádní sbor
pod velením gen. Jana M. Kratochvíla

2. československá paradesantní brigáda
pod velením gen. Vladimíra Přikryla

9. června 2024 v 15 hodin

Muzeum RAF Brno

a Muzeum českého, slovenského
a rusínského exilu 20. století
Brno, Štefánikova 22

V rámci vernisáže proběhne setkání rodin letců RAF
a rodin vojáků 1. čs. armádního sboru

Hudební doprovod Petr Hromádka
– kombinace žesťů a smyčců

Projekt se uskutečňuje
za finanční podpory statutárního města Brna
a za finanční podpory Jihomoravského kraje

Pořádají

Jan a Sabina Kratochvilovi,
Muzeum RAF Brno a Muzeum českého, slovenského
a rusínského exilu 20. století
a ÚSTAV K2001, z. ú.
www.royalairforce.cz
muzeumexil@gmail.com
+420 603 552 351

Muzeum českého, slovenského a rusínského exilu 20. století a Muzeum RAF Brno
Štefánikova 93/22, Brno 602 00, Česká republika

PERIMETR SE VRACÍ

Pořad Perimetr České televize pokračuje od začátku dubna na ČT2 týden co týden každý pátek v podvečerních hodinách dvanácti díly své druhé řady. Něco svého si v něm může najít každý. Někdo ocení momenty z historie, jiný zase rady pro pobyt v přírodě. Většinu televizních diváků a čtenářů A reportu budou ale nejspíš zajímat hlavně prezentace jednotek Armády ČR a vojenské techniky. Odvysílané díly najdete na YouTube profilu @tvarmycz, oficiálním kanále Ministerstva obrany ČR a AČR, a samozřejmě i v archivu České televize.

Perimetr S2E01 (5. dubna 2024)

Na našem území jsme vycvičili už zhruba 4500 ukrajinských vojáků. Jak tento výcvik probíhá, prozrazují v prvním díle 2. série Perimetru instruktoři AČR.

Krátce po vzniku Československa čekal naši zemi střet s Polskem, které si nárokovalo Těšínsko, kde žila početná polská menšina. O bojích, do nichž se zapojili českoslovenští legionáři a čeští dobrovolníci, vyprávějí historici Vojenského historického ústavu Praha (VHÚ).

Osádku vrtulníku Letecké záchranné služby Armády ČR tvoří pět lidí: kapitán, druhý pilot, palubní technik, lékař a zdravotní sestra. Dozvíte se, jak rychle musí vzlétnout a co všichni musí umět, aby pomohli lidem v tísni.

Minomety jsou jeden z nejdůležitějších prostředků palebné podpory i z důvodu snadné obsluhy a přepravitelnosti. Své minomety zde představují vojáci 43. výsadkového pluku a 601. skupiny speciálních sil.

V kyberprostoru na nás číhají různé bezpečnostní hrozby. Jak se bránit třeba phishingu, vysvětluje kapitán Ondřej Zderčík z Centra kybernetických sil.

Perimetr S2E02 (12. dubna 2024)

Letečtí návodčí neboli JTAC propojují zemi a vzduch, koordinují letecké prostředky nebo navádějí palbu na cíl. A musí být schopni

efektivně doplnit jakoukoliv jednotku v České republice.

Ve středu 9. května 1945 začalo masivní bombardování Mladé Boleslavi, Mělníka a některých dalších českých měst sovětským letectvem. Proč k takovému útoku došlo den po kapitulaci německých vojsk, se dozvíte z úst historiků VHÚ.

Vojenský fond solidarity pomáhá vojákům i válečným veteránům a jejich rodinám v tísni. Díky němu mohla být zajištěna nákladná lékařská péče, bezbariérové úpravy, nákupy zdravotních pomůcek a dalšího vybavení.

Pistole, kulomety, granátomety, protitankové zbraně i raketové komplety: zbraně vojáků 601. skupiny speciálních sil vám předvede čtvrtá reportáž tohoto dílu.

Informační válka je součástí hybridního působení. Útočníci k tomu využívají moderní technologie včetně umělé inteligence. O tom, jak se manipulaci bránit a v čem spočívá Program digitální ochrany vojáka, hovoří příslušníci Velitelství kybernetických sil a informačních operací.

Perimetr S2E03 (19. dubna 2024)

Je to hlavně o týmové spolupráci. Musíte si navzájem věřit a chcete, aby vám někdo kryl záda. Takto popisují příslušníci 43. výsadkového pluku výsadkové komando. Co musí absolvovat každý zájemce o službu v armádě?

Úspěšně projít kurzem základní přípravy. Perimetr ukazuje, jak tento výcvik probíhá.

Generál Patton a jeho vojáci měli zásadní podíl na ukončení druhé světové války v Evropě, a osvobození západních a jihozápadních Čech Američany mělo pro Čechy historický význam. Akciová společnost VR Group, součást státního podniku LOM Praha, a tedy resortu Ministerstva obrany, představuje vývoj a výrobu simulačních systémů, sloužících především pro armádu: pozemní a letecké simulátory a virtuální střelnice.

Perimetr S2E04 (26. dubna 2024)

7. mechanizovaná brigáda je jednou ze dvou brigád, kterými AČR disponuje, a jako jediná těžká brigáda je předurčena k plnění úkolů v rámci konfliktů vysoké intenzity. Má jeden tankový a tři mechanizované prapory, z nichž jeden – 71. mechanizovaný – se představuje ve třetí z reportáží.

Operace Dunaj: krycí název invaze vojsk Varšavské smlouvy z 20. na 21. srpen 1968. Jak se k tomu tehdy postavila naše armáda a jaké byly její možnosti a šance, přibližuje historik VHÚ PhDr. Prokop Tomek, Ph.D.

Piloti letounů JAS-39 Gripen předvádějí svou osobní výstroj. Kybernetické a informační síly jsou nejmladším druhem vojsk AČR a jejich úkolem je rozvíjet schopnosti pro boj v kybernetickém prostoru a informačním prostředí. Speciální síly potřebují i speciální vybavení, které nikdo jiný v armádě nemá. Překvapí vás třeba sněžné skútry nebo rychlé útočné čluny.

Text: redakce A reportu

Playlist Perimetru

Jednotlivé reportáže najdete stejně jako první řadu na YouTube v playlistu Perimetr.

KOLEKTIVNÍ VÝCVIK – NEDÍLNÁ SOUČÁST ROZVOJE SCHOPNOSTÍ ARMÁD ALIANCE

Možnosti společného výcviku v rámci evropských výcvikových center, účast na vzdělávacích programech a kurzech v mezinárodním vojenském prostředí, sdílení zkušeností s plánováním, organizováním, realizací i hodnocením kolektivní přípravy na mezinárodní úrovni či tvorbou vzdělávacích vojenských programů v reakci na soudobé bezpečnostní výzvy. To byla hlavní témata Konference evropských výcvikových center 2024 (CETC 24), kterou pořádá každoročně 7. výcvikové komando americké armády se sídlem v Německu. Letos se spolupořadatelem a hostitelem stalo Velitelství výcviku – Vojenská akademie ve Vyškově (VeV-VA). Stalo se tak navíc v roce, kdy si Česká republika připomíná 25. výročí vstupu do NATO a samotná Severoatlantická aliance slaví 70. výročí svého vzniku.

Konference byla letos zaměřena na kolektivní výcvik jako nedílnou součást rozvoje schopností armád členských zemí Aliance a jejích partnerů. Na toto téma přijela diskutovat více než stovka účastníků z 26 zemí. Čeští účastníci tak měli možnost si na domácí půdě spolu se zahraničními kolegy nejen vyměnit informace, poznatky a zkušenosti, ale především diskutovat s klíčovými lídry a špičkami v této oblasti. Význam konference potvrdila

videozdravice vrchního velitele spojenec-kých sil v Evropě (Superme Allied Commander Europe – SACEUR) generála Christophera G. Cavoliho.

Výměnou zkušeností ke zkvalitnění výcviku

„Cílem bylo usnadnit dialog mezi výcvikovými centry směřující ke zkvalitnění výcviku a přípravy personálu na mezinárodní úrovni

a k podpoře společné vize propojenosti a interoperability,“ vysvětlil za spolupořadatele plukovník gšt. Ondřej Havel, zástupce velitele VeV-VA.

Interoperabilitu, tedy schopnost vzájemně a efektivně spolupracovat, a význam diskuse o otázkách NATO pro lepší spolupráci zdůraznil také v samotném úvodu brigádní generál Steven P. Carpenter, velitel 7th Training Command (7TC).

„Významnou součástí byla kromě uvedených témat i diskuse k možnosti výcviku mnoho-
národních divízi, práci managementu, dis-
kutovalo se i na téma využití a případného
sdílení výcvikových prostor. Velká pozornost
byla věnována i využití výcviku s podporou
simulačních technologií a v neposlední řadě
zaujala všechny přítomné vystoupení zá-
stupců ukrajinské akademie pozemních sil,
kteří dokladovali konkrétní fakta z válečného

konfliktu,“ doplnil plukovník Havel, který na
konferenci informoval o schopnostech a vizi
rozvoje výškovské Vojenské akademie, stejně
jako plukovník gšt. Václav Malát, který účast-
níkům představil Centrum simulačních a tre-
nažerových technologií.

„Myšlenkou spoluprádectví, spojenou
s nabídkou letošní organizace v České repub-
lice, se otevřela další významná kapitola k no-
vým schopnostem, možnostem a směrům

vedoucím k jedinečnosti Velitelství výcviku –
Vojenské akademie v rámci resortu obrany,“
zhodnotil přínos konference velitel VeV-VA
brigádní generál Ladislav Rebilas a ve svém
vystoupení zdůraznil, že kolektivní výcvik
není něco nového, ale spíše návrat k podstatě
vojenského poslání v aktuálních podmínkách.

**Text: kpt. Monika Nováková,
mj. Kateřina Ramil, foto: Vladimír Bezděk**

ARMÁDY NATO JAKO JEDEN TÝM

Agrese protivníka proti členské zemi NATO a aktivace článku 5 Severoatlantické smlouvy. Vojenští lídři trénovali širokou škálu možných výzev moderní hybridní války až po různé druhy útoků z vesmírné nebo kybernetické domény. To bylo cvičení Loyal Leda 2024 (LOLE24), jehož úkolem bylo procvičit společné vedení operací kolektivní obrany. Cvičení bylo navázané na největší vojenské cvičení NATO od dob studené války – Steadfast Defender, které letos probíhá napříč aliančními státy.

Hlavním partnerem české armády byl Německo-nizozemský sbor (1GNC), který na českém území rozvinul hlavní a předsunuté velitelské stanoviště, a to na letišti v Bechyni a na cvičišti Tisá. Bylo to vůbec poprvé, co v České republice cvičilo sborové velitelství. Téměř 750 aliančních vojáků z 12 zemí, jež jsou součástí velitelství 1GNC, procvičilo plánování a řízení operací, které by byly v případě potřeby vedeny Aliancí. Čeští vojáci byli zapojeni ve velitelských strukturách 1GNC v Bechyni a v Tisé a také v tzv. Response Cell (RC) hrající úlohu fiktivního velitelství 10. mechanizované divize a jednotek bojové podpory a bojového zabezpečení (např. protivzdušné obrany nebo průzkumu), které spadají do podřízenosti 1GNC. Činnost divizí byla simulovaně sehraána ve výcvikovém středisku společných sil NATO (Joint Force Training Centre, JFTC) v polské Bydhošti, které je vybaveno technologiemi pro počítačově podporovaná cvičení takového rozsahu.

Kybernetické útoky, pohyb migrantů i útoky na infrastrukturu

„Konkrétně jsme cvičili veškeré velitelské procesy, aby byli vedoucí důstojníci schopni velet tisícům vojáků v konfliktu vysoké intenzity. Naším cílem byl hlavně nácvik rozhodovacích procesů a reakcí štábů týkajících se nejen aktuálního přeskupování jednotek, ale i dlouhodobějšího plánování bojové činnosti,“ upřesnil velitel 1GNC generálporučík Nico Tak.

Steadfast Defender 2024

Největší cvičení Severoatlantické aliance od konce studené války. Probíhalo od ledna do května 2024. Zapojilo se do něj všech 32 spojeneckých zemí. Zúčastnilo se ho na 90 tisíc aliančních vojáků. Zastřešuje 13 souvisejících aliančních cvičení a dalších na ně navazujících mezinárodních a národních cvičení. Cílem cvičení je demonstrovat schopnosti Aliance rychle nasadit síly ze Severní Ameriky a dalších území NATO k posílení obrany Evropy, a tím ukázat sílu a odhodlání Aliance bránit její území a společné hodnoty.

Cvičení proběhlo s počítačovou podporou, tzv. Computer Assisted Exercise (CAX). V praxi to znamená, že všechny manévry a incidenty probíhají pouze simulovaně, a to právě s využitím JFTC v polské Bydhošti. Útoky na infrastrukturu, vojska, kulturní dědictví napadené země, pohyb migrantů, kybernetické útoky, humanitární krize nebo například působení přírodních jevů, jako je geomagnetická bouře. To je jen drobný výčet z téměř tisíce incidentů pokrývajících široké spektrum možných událostí.

„Všechny nás to posunulo dopředu. To nejdůležitější je, že dokážeme pracovat jako jeden tým. Sbor si nacvičuje řešení všech možných scénářů, aby byl schopný řídit až sto tisíc vojáků po celé Evropě,“ konstatoval generálporučík Tak a vyzdvihl spolupráci s českými vojáky.

Česká republika obstála na jedničku

Armáda České republiky v tomto cvičení byla hostitelem zahraničních vojáků a jejím úkolem bylo zajistit jim zázemí a pobyt na našem území. Kompletní podporu od zabezpečení

infrastruktury, logistiky až po střežení samotných velitelských stanovišť zajišťovalo na čtyři stovky českých vojáků včetně vojáků aktivní zálohy.

„Zajištění zázemí byl významný a náročný úkol. Pro nás to ale byla i velká příležitost vyzkoušet si, zda zvládáme jako hostitelský stát zabezpečit cvičení aliančních vojáků v tak velkém rozsahu. Naším cílem bylo nasadit záložní síly, logistiku, spojaře i běžné vojáky,“ vyhodnotil hostitelskou podporu velitel operačního velitelství generálmajor Václav Vlček. „Pro splnění cílů celé operace jsme měli v Bechyni výborné podmínky,“ vyzdvihl českou podporu i sám velitel sboru generálporučík Nico Tak a dodal, že bechyňské letiště je ideální lokalitou pro podobné akce a posloužilo výborně i k nácvičku přesunů jednotek z domovských států.

„Při výstavbě zázemí již česká armáda reflektovala nový koncept NATO a zkušenosti z praxe. V minulosti se budovalo rozsáhlé velitelství čítající mnoho stovek stanů. Z hlediska možného ohrožení se nyní velitelství zmenšují, zřizuje se více řídicích stanovišť a je snaha je schovat do co nejmenšího počtu objektů,“ vysvětlil generálmajor Václav Vlček a dodal, že konceptu zmenšování napomáhají samozřejmě nejnovější technologie i umělá inteligence, které celé procesy zrychlují.

**Text: mjr. Tereza Kabourková,
foto: Armáda ČR**

RUTINA U NÁS NEMÁ MÍSTO

Profil kvalitního ochránce tvoří nejen rozsáhlý souhrn vlastností, ale i schopností a dovedností. Nestačí mít totiž jen výbornou fyziku a být excelentní střelec, ale osobní ochránce se musí umět přizpůsobit prostředí, musí se perfektně orientovat, vystupovat s přirozeným respektem, umět minimálně jeden cizí jazyk, ovládat základy diplomatického protokolu, musí být týmový hráč, ale v situaci, kdy jde o život chráněné osoby, v tom je sám a na rozhodnutí má jen pár vteřin...

A REPORT • ČASOPIS RESORTU MINISTERSTVA OBRANY

„Osobní ochránce u lidí evokuje akční scény z filmu, napětí a adrenalin. Tohle je ale přesně ten zkreslený pohled na naši práci,“ říká náčelník oddělení ochrany osob Velitelství ochranné služby Vojenské policie pod skrytou identitou. „Naším nejdůležitějším úkolem je, aby k něčemu takovému vůbec nedocházelo. Pokud se totiž útočník dostane až k chráněné osobě, muselo předtím selhat několik bezpečnostních opatření.“

Pravomoc daná zákonem

Mnozí ani nevědí, že příslušníci Vojenské policie činnost osobních ochránců vykonávají. Činnost vojenských policistů, tedy i ochranu určených osob upravuje zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii. Základním cílem osobní ochrany je zabránit útoku na život, zdraví, čest a lidskou důstojnost určené osoby (VIP). Aby bylo možné tuto ochranu zajistit, je nutné

disponovat zákonnými oprávněními, jež jsou při ochraně osob uplatňována. Z tohoto důvodu provádí plnohodnotnou ochranu občanů České republiky a hlavních představitelů zahraničních států na našem území a za určitých okolností i na území cizích států zejména příslušníci Policie ČR nebo Vojenské policie. V právní rovině se jedná zejména o rozsah oprávnění k použití zbraně, k prohlídce osob, vozidel a objektů, k zakázání vstupu na určená místa, k prokázání totožnosti, použití celé škály donucovacích prostředků, využívání práva přednostní jízdy a o další řadu zákonných oprávnění.

Fyzička a morální bezúhonnost

Cesta za touto profesí ve Vojenské policii má však svá pravidla a vůbec není jednoduchá. Tak jako ke každému policejnímu sboru, tak i pro přijetí k Vojenské policii je zapotřebí

úspěšně absolvovat fyzické testy, psychologické vyšetření, mít zdravotní klasifikaci „A“ a být morálně a trestně bezúhonný. Pro přijetí k osobní ochraně je navíc požadována praxe v ozbrojených silách či bezpečnostních sborech, znalosti v taktické, střelecké a řídicí přípravě, nadstandardní fyzická kondice a psychická odolnost, znalost cizích jazyků a řada dalších schopností, znalostí a osobnostních předpokladů.

„Mám za sebou službu u bojové jednotky, tudíž mi fyzická zátěž při výběrovém řízení nedělala žádný problém,“ vzpomíná na své začátky jeden z členů ochranného týmu. „Kde jsem si však sáhl na dno, to byla spánková deprivace během čtyřdenního výběrového řízení, což byl samozřejmě záměr, jak dostat uchazeče do nekomfortní zóny a dostat ho pod psychický tlak. Výběrové řízení je postavené a připravené tak, aby odhalilo jakékoliv

problémy, ať už se týkají schopností, znalostí, psychické odolnosti, ale třeba i to, jestli jste schopni být součástí týmu. Po přijetí jsem začínal na základních pozicích ochranného týmu. Zkušenosti jsem dále sbíral při výcviku, na specializačních a zahraničních kurzech, při nasazení v zahraniční operaci. Pod vedením svých kolegů jsem se postupně propracoval až na pozici osobního ochránce," dodává vojenský policista a jeho slova o náročném výběrovém řízení potvrzují i další ochránci.

Je pravdou, že přijímacími testy projdou jen ti dva tři nejlepší, v některých případech i nikdo. Dalším kritériem, které rozhoduje o budoucím členovi ochranného týmu, jsou jeho další specifické znalosti a dovednosti.

„Angličtina je dnes už téměř samozřejmostí, ale pokud člověk umí další jazyky, je to pro něj plus," konstatuje náčelník oddělení ochrany osob. „Stává se, že plníme úkoly ochrany osob i z jiných států při státních návštěvách nebo v rámci zahraničních delegací. Naše práce nespočívá jen v samotné ochraně, ale také v komunikaci s danou osobou.“

Sehranost týmu je podmínkou

Program chráněné osoby je zpravidla znám ochráncům a celému týmu několik dnů dopředu. Na splnění úkolu se pak tým připravuje tak, aby vše proběhlo hladce. Může se však stát, že se v programu chráněné osoby objeví něco neplánovaného a náhle a je potřeba flexibilně reagovat. Není jednoduché, jak by se na první pohled mohlo zdát, chránit někoho 24 hodin sedm dní v týdnu. „V této práci musí rutina stranou, sebemenší zaváhání nebo výpadek ostražitosti mohou způsobit velký

problém v celém složitém soukolí," informuje vojenský policista. „Každý úkol jedeme na sto procent, nejen já, ale i celý ochranný tým. Jedinec nezmůže vůbec nic, proto je důležitá sebranost týmu, a proto každé akci předchází tak velmi důležitá a propracovaná příprava. Náš řetěz je tak silný, jak silný je jeho nejslabší článek.“

I ochránce je jenom člověk, není to robot, který může být o hladu a žízní nebo nevykonávat své potřeby. Opět jsme u přípravy, organizace a týmové práce, kdy se členové ochranného týmu musí být schopni vzájemně zastoupit nejen v pokrytí svých základních potřeb.

Sehranost je nutná rovněž při náhlých událostech. I členům ochranného týmu se může stát, že se u nich vyskytne nenadálý zdravotní problém. „Tady si člověk nesmí hrát na hrdinu, a říct si, že to zvládne. Základní pravidlo je ihned problém ohlásit, protože pokud nejsem na sto procent fit, riskuji svůj kolaps, a tím mohu ohrozit nejen chráněnou osobu, ale i celou akci," říká náčelník s vážnou tváří a dodává, že pro něj platí zlaté pravidlo – pokud je člověk v pohodě v soukromí, je v pohodě i při plnění úkolu. „Všichni jsme jen lidé, osobní problémy může mít každý. Ale při nasazení je potřeba se soustředit na sto procent. Chyba jednoho člena týmu může ohrozit nejen chráněnou osobu, ale všechny členy v týmu," doplňuje šéf ochránců.

Akce nebo výcvik

Jedno střídá druhé. Pokud příslušníci ochranné služby Vojenské policie neplní úkoly osobní ochrany, probíhá u nich výcvik. Je to soubor neustálého zdokonalování, ať už fyzického,

střeleckého, ale i psychologického nebo získávání znalostí v nových technologiích.

„Důležité je i sebevzdělávání v jazykových dovednostech nebo v oblasti nových technologií, které jdou velmi rychle kupředu. Nezbytností je povědomí o domácí i zahraniční situaci. I na to je potřeba si najít čas v době svého volna," zdůrazňuje ochránce. „Mnoho z nás má rodiny, děti, a ty nesmíme na úkor pracovních povinností dávat do pozadí. Jde to těžce, ale snažím se po skončení služby zavřít za prací dveře. Dnes se mi to daří podstatně lépe, nicméně některé reflexy z hlavy nevymažete, ani kdybyste chtěli. Může se například jednat o opuštěný batoh na zastávce autobusu nebo o podezřelou vypadající osobu. V takových chvílích dopředu tušíte problém.“

Osobní ochrana a osobní ochránce

Dostáváme se ještě k pojmům „osobní ochrana“ jako úkol Vojenské policie a „osobní ochránce“ jako příslušník Vojenské policie. Osobní ochrana je soubor činností vykonávaných za účelem maximálního eliminování rizik pro chráněné osoby, zatímco osobní ochránce je jen jedním článkem uceleného řetězce. Osobní ochrana je vždy týmovou prací osobního ochránce, předstunutých a doprovodných ochránců, řidičů-ochránců, counter assault týmu (skupina pro odražení útoku), týmu obrany proti sledování, týmu ochrany místa ubytování a velitele týmu a ještě podpořená činností dalších odborností, jako je pyrotechnická služba, odstřelovači, psi pro speciální práce a v posledních letech se rozšiřuje informačně-technická podpora se sofistikovanými systémy lokalizace osob a vozidel,

technickými prostředky střežení, kamerovými systémy, online vstupy do databází apod. K tomu je nutné přičíst využívání celé škály moderních zbraní, vozidel s balistickou ochranou a dalších technických a technologických prostředků.

Spolupráce s dalšími ozbrojenými složkami je důležitá

Ochranná služba Vojenské policie plní úkoly takřka nepřetržitě, při policejním zabezpečení určených VIP osob, a to nejen na celém území České republiky, ale také v zahraničí.

„Bez vzájemné spolupráce s ostatními bezpečnostními složkami a útvary Armády ČR by bylo samotné provedení komplikovanější a v některých případech se domnívám i neproveditelné. V první řadě nás podporují útvary Vojenské policie, ale není výjimkou, že se na zabezpečení ochrany osob podílí více složek. Pro nás jsou to partneři, kteří efektivně doplňují ucelený soubor bezpečnostních opatření. Velmi úzce spolupracujeme s 24. základnou dopravního letectva ve Kbelích, pod kterou spadá i letecká záchranná služba v Líních. Dlouhodobě máme nastavenou spolupráci se Speciálními silami AČR, ale využíváme

schopnosti a odbornosti dalších jednotek české armády. Příkladem je například podpora našich chemiků z Liberce,“ vysvětluje velitel oddělení ochranné služby a dodává, že nepominutelnou úlohu při plnění specifických úkolů má i Velitelství pro operace, které má hlavní roli při nasazení více složek či odborností resortu obrany.

Ochranná služba Vojenské policie se při plnění úkolů setkává s příslušníky Ochranné služby Policie ČR i Útvarem pro ochranu prezidenta České republiky.

„V tomto směru jsme navázali s těmito útvary vzájemnou spolupráci, stejně tak jako i s Útvarem rychlého nasazení. Tato spolupráce přináší především sdílení získaných poznatků a využívání zkušeností v oblasti ochrany osob, jak na území České republiky, tak i v zahraničí,“ pokračuje velitel ochránců. „Při každodenním působení na našem území jsou pro nás velkou podporou síly a prostředky krajských ředitelství Policie ČR, stejně tak je pro nás důležitá podpora inspektorátů cizinecké policie na mezinárodních letištích. Bez podpory výše jmenovaných, ale i dalších spolupracujících složek by byla naše služba o mnoho obtížnější.“

Zpětná analýza – základ pro budoucí akce

Není toho málo, co všechno musí příslušníci Ochranné služby Vojenské policie při plnění svých úkolů obsáhnout. Pokud by se jejich činnost měla definovat jediným slovem, byla by to „všestrannost“ nebo „univerzálnost“. Zkrátka umět všechno a perfektně.

„Každá akce se zpětně podrobně analyzuje a všechny zkušenosti a případná zaváhání se okamžitě vyhodnotí a jsou základem pro akce příští,“ vysvětluje ochránce. „Každá zkušenost má svůj význam. Z těch špatných je poučení, z těch dobrých pak pocit uspokojení,“ konstatuje šéf ochránců.

Jaké vlastnosti by tedy měl mít zájemce o tuto službu? „Perfektní fyzickou kondici, trpělivost, učenlivost a schopnost zdokonalovat se,“ vypočítává náčelník oddělení ochrany osob, který už na první pohled vzbuzuje respekt. „Musí být komunikativní, sebejistý ve svém vystupování, ale hlavně si hned na začátku musí uvědomit, že si vybírá práci, která je nesmírně psychicky i fyzicky náročná. Ale já dodávám, že ho také bude bavit, nebude stereotypní a stane se i jeho koníčkem.“

Text: Jana Deckerová, foto: autorka, Jan Schejbal a VP

VR GROUP

ŠPIČKOVÁ TECHNOLOGICKÁ SPOLEČNOST V RESORTU MO

Přední ryze česká společnost VR Group, a. s., patří do resortu Ministerstva obrany a vlastněná státním podnikem LOM PRAHA, s. p., už více než čtvrt století pracuje na vývoji, výrobě a údržbě simulačních systémů pro výcvik ozbrojených sil. S využitím pokročilých moderních technologií nabízí komplexní výcvikové systémy pokrývající vše od základního seznámení s technikou, přes její obsluhu, až po simulace moderních bojových operací. Tento přístup k výcviku je mimořádně efektivní, umožňuje v simulovaném prostředí za podpory umělé inteligence cvičit i situace, které by v reálném světě nebylo možné bezpečně nebo věrohodně zinscenovat. To zahrnuje například multidoménové operace ve složitém terénu s využitím nejmodernějších bojových prostředků a doktrín.

Budoucnost vedení vojenských operací bude výrazně odlišná od toho, co jsme znali v minulosti. Současné konflikty již ukazují směs osvědčených taktik a masivního nasazení moderních technologií – od elektronického boje přes kyberprostor a autonomní systémy až po aplikace umělé inteligence. Ačkoliv by se mohlo zdát, že význam lidského faktoru klesá, realita je přesně opačná. Nyní se více než kdy jindy do popředí dostávají schopnosti jako kritické myšlení, kreativita, flexibilita v inovacích a komunikační dovednosti. Je zřejmé, že umění války prochází evolucí, kde důraz na vycvičenost a schopnost spojit stará pravidla s novými možnostmi umožňuje dosáhnout drtivé převahy.

Ve společnosti VR Group jsou si plně vědomi toho, že výcvik pro moderní vojenské operace zahrnuje technologické dovednosti, taktickou připravenost, bezchybnou práci s informacemi a schopnost rychlé adaptace. Příslušníci ozbrojených sil na všech úrovních musí být připraveni čelit nejen tradičním, ale i novým a neustále se vyvíjejícím hrozbám a výzvám skrze přípravu adaptivních strategií a neustálý pokrok v budování jak obranných, tak

i útočných schopností. Využití pokročilých simulací a komplexního syntetického prostředí je pro splnění těchto požadavků ideálním prostředkem.

VR Group dlouhodobě vyvíjí simulátory a simulace pro výcvik příslušníků ozbrojených sil na úrovni obsluh vojenských systémů, ale i na úrovni velitelů a štábů. Soustředí se také na vývoj technologických nástrojů pro tvorbu a využití komplexního syntetického operačního prostředí nejen pro vojenský výcvik, ale i pro oblast obranného plánování a podpory rozhodování. To vše za využití simulace jako digitalizované kopie reálného fyzického světa a dějů v něm. Cvičící tak pracují ve stejném prostředí a se stejnými prostředky jako při reálné operaci. Rozhraní mezi člověkem a tímto komplexním syntetickým prostředím – možnost ideálního vnoření do digitálního světa při zachování smyslového vnímání okolní reality – se bude v blízké budoucnosti dramaticky rozvíjet. A to nejen ve vojensktví, ale i v běžném životě každého z nás. O spolupráci VR Group s Armádou České republiky (AČR) jsme hovořili s předsedou představenstva Vítem Ryškou.

Jaká je historie, současnost a budoucnost spolupráce vaší společnosti s AČR?

Historie naší spolupráce je poměrně bohatá a výsledkem je soubor unikátních výcvikových řešení pro AČR. Naše společnost stála u zrodu simulačního výcviku v AČR. Od roku 1998 jsme společně s americkými partnery začali budovat simulační kapacity s využitím konstruktivní simulace pro výcvik štábů v Brně a v roce 2002 jsme zahájili výstavbu simulačního centra pro taktický výcvik s využitím virtuální simulace ve Vyškově. Společnost se tak stala integrátorem simulačního výcviku v AČR. To byly ty úplné začátky. V průběhu 25 let jsme pak s AČR pracovali na řadě významných projektů, ať už to byl komplexní trenažér pro L-159, taktické simulační centrum pro LOM PRAHA, s. p., nebo například střelecký simulátor pro Hradní stráž. Nakonec nemohu opomenout rovněž celou řadu projektů obranného výzkumu, kde jsme ve vzájemné spolupráci s AČR implementovali do jejího simulačního výcviku nové technologie a postupy.

V současnosti se, mimo jiné, ve spolupráci s mateřskou společností LOM PRAHA podílíme

na vybavení nové budovy simulačního centra ve Vyškově technologiemi a na Virtuálním náborovém středisku. Realizujeme zajímavé projekty obranného výzkumu týkající se PVO a simulace nočního vidění v letecké simulaci. Rád bych také zmínil ty projekty, jejichž koncovým uživatelem bude AČR, a to dodávku simulačních systémů vozidla CV90CZ pro firmu BAE Systems a dodávku certifikovaného letového simulátoru L-39NG pro LOM PRAHA, s. p. A to jsem již nakousnul budoucnost. Naším cílem je dále v těsné spolupráci s AČR rozvíjet naše technologie, podílet se na modernizačních projektech AČR a nabízet a poskytovat AČR své dlouholeté zkušenosti s využitím a integrací simulačních systémů do jednotného národního syntetického prostředí.

V jaké oblasti byste rád viděl zlepšení spolupráce mezi českými ozbrojenými silami a obranným průmyslem?

Ve stávajících a budoucích modernizačních projektech AČR vidím spolupráci s průmyslem jako nezbytnost. V naší zemi je mnoho firem, které dokáží nabídnout moderní systémy. Z hlediska bezpečnosti, rozvoje know-how a udržení výroby s vysokou přidanou hodnotou se jeví spolupráce s AČR jako vzájemně výhodná. Rovněž bych akcentoval spolupráci českých obranných firem mezi sebou, jelikož tímto způsobem můžeme dosáhnout řady zlepšení stávajících výrobků a nabídnout nejen AČR produkci vskutku světové úrovně. Jako důležité vidím i zapojení akademické sféry vzhledem k určování budoucích trendů, rozvoje technologií a potřeby výzkumu.

Jak by se podle vás mohl dostat český obranný průmysl na světovou úroveň?

Jak už jsem předestřel v předchozí odpovědi, český obranný průmysl má na mezinárodní úrovni rozhodně co nabídnout, jak v oblasti tradičních, tak i nejmodernějších technologií. A není to jen domněnka – skrze zkušenosti z četné spolupráce s velkými světovými

firmami se nám ve VR Group toto tvrzení neustále potvrzuje.

Co je podle vás aktuálně to nejzajímavější, na čem ve VR Group pracujete?

V současnosti máme ve společnosti rozpracovanou řadu zajímavých projektů. Jakožto partner Aera Vodochody v projektu L-39NG máme v různém stadiu rozpracovanosti simulační systémy pro tři koncové zákazníky Aera, a to Vietnam, Maďarsko a LOM PRAHA. Naší velice významnou zakázkou je nyní dodávka simulačních systémů pro vozidlo CV90CZ pro BAE Systems Hägglunds. Intenzivní spolupráce probíhá s CSTT Vyškov na údržbě a rozvoji simulačních kapacit. Poskytujeme servisní podporu pro simulátor H1 v Náměšti. Dále pracujeme také na modernizaci simulačního centra na Akademii v Liptovském Mikuláši, stejně jako na zajímavých projektech obranného výzkumu týkajících se nočního vidění a PVO. A mnoho dalších zajímavých projektů je na horizontu. Za všechny bych zmínil účast na projektu F-35 nebo implementaci jednotného syntetického prostředí pro AČR. Všechny projekty jsou ve své podstatě zajímavé a unikátní a já jsem nesmírně rád, že mám za sebou

kompaktní tým schopných a zkušených lidí, se kterým na těchto projektech mohou pracovat ke spokojenosti domácích i zahraničních zákazníků.

Na jakých projektech se chystáte pracovat v budoucnu?

Budoucnost vidím především v zapojení naší společnosti do modernizačních projektů AČR a obecně ve spolupráci s primárními výrobci techniky, jako je například Aero, BAE Systems, Lockheed Martin či KNDS. Neméně důležitá je spolupráce s mateřskou společností LOM PRAHA a s AČR v roli integrátora simulačních technologií a poskytovatele simulačních výcvikových řešení. Klíčový je neustálý vývoj našich produktů a integrace nových technologií. Naším cílem je nadále poskytovat simulační výcvikové řešení špičkové úrovně, a to nejen pro AČR, ale i pro další tuzemské a zahraniční zákazníky.

Text: redakce A reportu, foto: VR Group

Vít Ryška

Kdo je Vít Ryška

Vystudoval informatiku na Vysokém učení technickém v Brně se speciálním zaměřením na informační systémy a data mining. K simulacím se dostal v roce 1999 jako voják základní služby v tehdy vznikajícím Národním centru simulačních a trenažérových technologií v Brně. Ve VR Group působí téměř od založení, po dlouhou dobu byl ředitelem úseku pozemních simulací zaměřeného na řešení pro výcvik simulovaných pozemních operací. Spolupodílel se na výstavbě a modernizaci Centra simulačních a trenažérových technologií, jež je součástí AČR, a zajištění potřebné technické podpory. Podobné zakázky realizoval i pro Akademii ozbrojených sil generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovském Mikuláši nebo Taktické simulační centrum Pardubice. Aktuálně spolupracuje na projektu se švédskou firmou BAE Systems Hägglunds na projektu CV90CZ. Předsedou představenstva je od roku 2021.

TERÉNNÍ NÁKLADNÍ VOZIDLA ALIANČNÍCH PARTNERŮ

Průmyslový den společností STV GROUP a Rheinmetall MAN Military Vehicles (RMMV) ve Vyškově v polovině března představil českým uživatelům moderní terénní nákladní vozidla, jichž uživatelé z armád NATO a třetích zemí provozují v různých modifikacích již více než 25 000.

Průmyslový den byl rozdělený do tří bloků. Po prezentaci společnosti RMMV a představení jejího produktového portfolia na učebně Vojenského technického ústavu se účastníci přesunuli do haly na statickou prezentaci dvou vozidel 6x6. Prvním z nich byla militarizovaná verze TG a druhým plně vojenský model HX s pancéřovou kabinou. Na statické prezentaci uživatele zaujal nejenom žebřinový podvozek, ale také počet a důmyslnost některých „vychytávek“, které mohou uživatelům výrazně ulehčit život. Nezvyklé bylo i umístění volantu ve vozidle TG 6x6 na pravé straně, protože konkrétní vozidlo přivezené na průmyslový den bude mít svého zákazníka v Austrálii.

Po statické prezentaci vyrazila kolona vozidel na zkušební polygon Vojenského technického ústavu do vojenského újezdu Březina, kde uživatele čekala asi ta nejzajímavější část

programu – dynamická ukázka. Právě na tomto polygonu jsou testována vozidla dodávaná do armády, a překážky tedy odpovídaly reálným požadavkům a očekáváním našich řidičů na terénní nákladní vozidla této kategorie. Pod dohledem instruktorů si jednotliví zájemci mohli vyzkoušet řízení obou typů vozidel RMMV, a to i na náročných překážkách simulujících terénní překážky a v ostrých stoupáních. Vizuálně nejzajímavější byla zřejmě zkouška brodění vozidel, která pohodlně zvládnou projet vodní překážky hluboké až 150 cm, a to bez přípravy.

Společný podnik dvou lídrů ve svých oblastech

RMMV je společný podnik firmy MAN, jejíž vozidla můžeme potkávat každodenně v civilním provozu, a společnosti Rheinmetall, která

je naopak specialistou na vojenské platformy. Synergii těchto dvou subjektů získal společný podnik, založený v roce 2010, který využívá know-how z oblasti výroby nákladních vozidel a zároveň reaguje na mnohdy i velmi specifické a praktické požadavky uživatelů z řad ozbrojených sil.

Vojenská vozidla RMMV jsou vyráběna v počtu několika tisíc kusů ročně ve vídeňské továrně zaměstnávající zhruba 1400 pracovníků, z nichž je významná část v oblasti výzkumu a vývoje nových řešení. V rámci prezentace zástupci RMMV zmínili, že strategii, kterou nechtějí aplikovat pouze v České republice, ale řídí se jí i v dalších zemích, je nabídka vojenských řešení reagujících přesně na potřeby uživatele v nejvyšší možné kvalitě a za konkurenceschopných podmínek. Součástí případných projektů potom bude i lokální podpora

vozidel po celý jejich životní cyklus. Právě sériová výroba, avšak s možností vyjít vstříc konkrétním uživatelským požadavkům, přitom vede k výrazným ekonomickým úsporám při výrobě.

Mezi uživatele vozidel RMMV patří podstatná část evropských států včetně Velké Británie, Dánska, Francie, Německa, Španělska, Rakouska, Norska, Nizozemska, Polska, pobaltských států nebo Švédska. U zámořských referencí můžeme najít vlajčky USA, Kanady, Japonska, Izraele, Spojených arabských emirátů, Austrálie nebo Nového Zélandu. Mezi nejnovější uživatele patří také Ukrajina.

Terénní nákladní vozidla RMMV byla nasazena i v zahraničních operacích na Blízkém východě či Africe a otestována v nejtvrdějších podmínkách. Zajímavou iniciativou uživatelských zemí platformy HX je i User Nation Group, kde si jednotliví uživatelé mohou vyměňovat své zkušenosti a zároveň předávat podněty výrobci pro různá vylepšení a vývoj vozidel.

Široké spektrum modifikací pro všechny požadavky uživatelů

Pro vojenské užití německá zbrojovka vyrábí zejména dvě řady vozidel, jejichž zástupci byli k vidění na průmyslovém dni. Zaujalo nás, že vozidla mají pružný žebřinový rám, na němž byl postaven například i legendární „tahoun“ Praga V3S. Ten se při průchodu terénem kroutil v horizontální ose, což zajišťuje maximální přtlak na jednotlivých nápravách. Nevýhodou se může zdát to, že i nástavba je vystavena pnutí, avšak podle informací výrobce jsou na této platformě standardně ve velmi náročných podmínkách přepravovány i vysoce citlivé systémy, například radiolokátory.

Prvním z představených vozidel byla řada TG-Mil ve verzích 4x4 až 8x8, která uveze náklad až 28,5 tuny. Vozidla TG vycházejí z civilní řady nákladních vozidel MAN, avšak vyznačují se speciálními úpravami, jako je centrální dohušťování pneumatik, navijákový systém nebo pochozí střecha s otvorem pro umístění

zbraně. Vozidlo je využíváno zejména pro přepravu nákladu a logistické úkoly, a to jak na silnici, tak v terénu.

Druhým typem je plně vojenské terénní nákladní vozidlo řady HX. To je vyráběno od verzí 4x4 až do 10x10, takže lze jeho konkrétní modifikaci přizpůsobit konkrétnímu taktickému požadavku uživatele. Rám je vzhledem k nasazení vozidel do nejnáročnějších podmínek z odolnějšího, vozidlo je schopné brodění až do 1,5 metru a chladič je umístěn výše za kabinou vozidla tak, aby nemohlo dojít k jeho ucpání bahnem či jinými nečistotami. Během průmyslového dne jsme se přesvědčili, že i na členitých překážkách má HX vhodné parametry, jakými jsou překročení vertikální překážky až 60 cm nebo možnost stoupání až do 60% svahu. Vozidlo má speciální elektroinstalaci odolnou a testovanou pro případ elektromagnetického pulzu způsobeného například použitím zbraní hromadného ničení. Dojezd vozidla je až 800 km a přední náprava zvládne nejvyšší zatížení ve své kategorii, což je právě pro jízdu v členitém terénu důležité. RMMV HX prošel několika operacemi v zahraničí a má své uživatele prakticky ve všech podnebných páslech, což zaručuje odolnost a výkonnost ve všech klimatických podmínkách.

Zaujalo nás, že vozidla řady HX mají možnost výměny balistické kabiny za kabinu nebalistickou. Šetří se tím nejenom čas při opravách, ale uživatel může podle svého uvážení například při výcvikových úkolech nebo při přepravě na vlastním území využívat stejné vozidlo pouze s nechráněnou kabinou, a ušetřit tak náklady na opravy a údržbu nižším zatížením vozidla. Zároveň se zlevní i pořizovací náklady v případě, že ne všechna vozidla musejí být nutně vybavena balistickou ochranou a ta může být spolu s novou kabinou instalována pro případy, kdy bude pro danou operaci nebo užití nutná. Výměna kabiny přitom nezabere specialistům více než několik desítek minut. Balisticky chráněná kabina se dodává v několika úrovních ochrany osádky až do úrovně 3 podle metodiky STANAG 4569, navíc s možností pasivní i aktivní ochrany.

Oba typy vozidel nabízejí kromě integrace prostředků C4ISTAR také množství zavedených a ověřených nástavb od přesunu osob a materiálu, přes hákové nakladače, vyprošťovací vozidla, jeřáby, dílenská a muniční vozidla, až po speciální aplikace pro radiolokační systémy nebo zbraňové stanice včetně systémů protivzdušné obrany a houfnic. Výhodou je i využívání podstatné části dílů mezi řadami TG a HX a zároveň i civilními vozidly MAN. Servis a dostupnost náhradních dílů je proto jednodušší. Široký klub uživatelů navíc zjednodušuje podporu vozidel i v zahraničních operacích a v případě potřeby výrobce na jednotlivá místa operací vysílá i své mobilní opravárenské týmy.

Text: redakce A reportu, foto: STV Group

LEOPARDY V AKCI!

Koncem března proběhlo na náhorních planinách vojenského újezdu Libavá, nad prameny řeky Odry, první taktické cvičení na úrovni čtyř s tanky Leopard 2A4 z 2. roty 73. tankového praporu (73. tpr) z posádky Přáslavice. A report u toho nemohl chybět.

Tankový prapor je útvarem Pozemních sil AČR určeným k plnění taktických úkolů za pomoci nově zaváděných tanků Leopard 2A4 a tanků T-72M4 CZ za válečného stavu, samostatně nebo v sestavě mechanizované brigády. Vyznačuje se vysokou pohyblivostí a schopností manévrovat, zejména v terénu, značnou palebnou a údernou silou, velkou odolností proti působení vlivů nepřítele a schopností vedení operací ve dne i v noci. Primárním úkolem je připravovat se k obraně České republiky a k plnění závazků plynoucích z členství ČR v NATO. Vojáci 73. tpr jsou pravidelně nasazováni také do zahraničních operací AČR i při přírodních katastrofách na území ČR. V případě potřeby je 73. tpr schopen posilovat Policii ČR při ochraně stanovených prostorů a objektů včetně ochrany státní hranice.

„V uplynulých letech se spekulovalo, jestli těžké obrněné jednotky včetně tanků vůbec potřebujeme. Probíhající konflikty ve světě, a z nich nejvíce válka na Ukrajině, ukazují, že na bojišti mají tanky pořád nezastupitelné místo. Při správném použití mají v momentě, kdy se na bojišti objeví, stále ten účinek, jaký se od nich očekává. Jsou to pořád králové bojiště,“ říká velitel 73. tpr podplukovník Tomáš Suchý. Přejechal z platformy T-72 na platformu Leopard 2A4, tedy na západní koncepci tanků, bude podle něj ještě nějaký čas trvat. Nejdůležitější věcí na něm je prý změna myšlení.

Tank zblízka působí mohutně, jeho průchodnost terénem, jak se ukazuje v praxi na Libavě, je však s tankem T-72 plně srovnatelná. Některými schopnostmi manévru pak „sedmdesát dvojku“ překonává: menším poloměrem otáčení a rychlejším couváním (až 36 km/h oproti maximálně 5 km/h u tanku T-72). To patří k jeho zásadním taktickým přednostem. Tanky sovětské školy byly koncipovány převážně na pohyb vpřed. Západní škola předpokládá například manévrování na horizontu: vozidlo vyjede na horizont, vystřelí, maximální rychlostí se stáhne a změní palebné stanoviště, aby mohlo vyjet na horizont a znovu vystřelit na jiném místě.

Příklon u řidiče je větší než u T-72. „Já se po ukončení taktického výcviku soukám průlezem do věže, zde je otvor přibližně stejný, příklopy jsou však řešené jinak a jsou výrazně lehčí, jiná je i mechanika otvírání. Uvnitř věže je prostorněji. Osobně se cítím bezpečněji i z toho důvodu, že máme na práci víc místa,“ komentuje zástupce velitele roty J. K. „A taky tu jsou bezpečnostní prvky, které mi, laicky řečeno, nedovolí strčit ruku někam, kam bych neměl.“ Řidič šlápně na plyn, z výfuků vypustí namodralý dým a tank se svižně a překvapivě měkce rozjede přes výmoly vpřed. „U sovětských tanků hodně záleželo na řidiči, vážně bylo poznat, jestli je vyježděný a jak dobře si umí načíst terén. To zůstává důležité i v Leopardu, ale už to není tak znát,“ vysvětluje velitel tanku J. M. Koukám z průlezu přes hlaveň kanonu. Ocelový obr se kolébá, ale hlaveň jako by se přitom ani nepohnula: míří bez výkyvů stále rovně vpřed.

LEOPARD 2A4: ZÁPADNÍ VERSUS VÝCHODNÍ ŠKOLA

U tanku Leopard se spoléhá na sendvičový pancíř, tedy pancíř tvořený vrstvením několika různých materiálů, schopný díky tomu odolávat dostupným protitankovým prostředkům. Nejvíce je chráněn zepředu, což vychází z plánovaného hlavního způsobu použití na obranné boje v rámci Severoatlantické aliance.

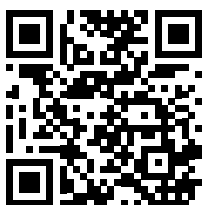
Bojovou municí má Leopard uloženu na dvou místech, v pancéřovém muničním boxu (nábojové schránce), kde je 15 nábojů sloužících k primární obsluze a nabíjení kanonu nabíječem. Dalších 27 nábojů je pak vpředu v korbě vedle řidiče. Toto řešení vychází z toho, že z tanku vždy nejčastěji vyčnívá věž, část munice uložená ve věži je proto od osádky oddělená, osádka na ní „nesedí“. V případě zásahu a sekundárního zápalu munice směřuje většina efektu výbuchu munice do stropu a ven z tanku. U tanků východní koncepce způsobuje sekundární výbuch munice obvykle destrukci tanku a odpadnutí věže, jak to vidíme i v aktuálním konfliktu na Ukrajině.

Z toho vychází i další rozdíl oproti všem tankům sovětské/ruské výroby od tanku T-62 výš, absence nabíjecího automatu. Leopard má jako čtvrtého člena osádky nabíječe. Ten otevře pancéřová dvířka, vyjme náboj, dvířka zavře, nabije kanon a hlásí veliteli a střelci: „Hotovo.“ Rychlost palby je v praxi samozřejmě dána více faktory, například jak dlouho osádka vede boj a v jakém terénu. Pokud vozidlo stojí nebo jede po rovině, praktická rychlost střelby je šest až sedm nábojů za minutu. Západní tanková škola ovšem vychází ze zkušeností, že souboje vyhrávají první dva až tři náboje, jimiž je cíl zničen nebo minimálně poškozen. A tyto dvě až tři rány je nabíječ schopen od okamžiku, kdy je cíl pozorován, nabít do 20–25 vteřin.

Spíše než samotná rychlost palby však rozhoduje její přesnost. Leopard 2A4 je jako tank, zaváděný v 80. letech minulého století, oproti T-72M4 CZ určitým způsobem limitován v tom, že velitel tanku nemá nezávislý pozorovací přístroj pro noční vidění. V současné době ovšem procházejí tanky zástavbou všech systémů potřebných

k plnohodnotnému použití. „Dva-á-čtyřka“ má však daleko lepší stabilizaci kanonu než „sedmdesát dvojka“ a ve srovnání s ní i vysokou schopnost pozorovacích systémů. Má daleko lepší termokameru zaměřovače střelce, zvětšení zaměřovače střelce je dvánásobné. Za dne je osádka Leopardu

schopna rozlišit cíle a vést přímou palbu na vzdálenost 3,5 až 4 kilometrů, což u platformy T-72M4 CZ nešlo. Posledním dílkem je kvalitní munice. Výsledkem je podle čerstvých zkušeností 73. tpr velmi vysoká přesnost palby.

Přidejte se k elitní jednotce Armády ČR

„Vystudoval jsem vojenskou vysokou školu, obor vševojskový velitel, tak jsem si vybral útvar v Přáslavicích. Dělal jsem velitele čety a pak jsem povýšil na zástupce velitele roty.“ (nadporučík J. K.)

„Vystudoval jsem civilní školu na zdravotnického záchranáře a jako záchranář nastoupil i do armády. Po třech letech působení na tankové rotě jsem zjistil, že v tanku by to mohlo být zábavnější, nechal jsem si změnit číslo vojenské odbornosti a od té doby funguju jako zástupce velitele čety.“ (rotmistr A. R.)

„Já vystudoval vojenskou střední školu, na 73. tpr jsem nastoupil původně na mechanizovanou rotu, asi po sedmi měsících si mě stáhli na „tankovku“ jako řidiče a odstartovala moje hvězdná kariéra, dnes jsem velitel tanku.“ (četař J. M.)

„Po civilní škole jsem chtěl zkusit armádu, mám rád zařízení a nabídli mi místo řidiče tanku.“ (četař Michal V.)

MBT LEOPARD 2A4

7. MECHANIZOVANÁ BRIGÁDA

LEOPARD 2A4: V POHYBU I STOJÍCÍ

Taktický výcvik, kde se řidiči učí řídit vozidlo v situacích blízkých boji, je pomyslnou třešničkou na dortu. Způsobů výcviku řidičů je však mnohem víc. Týdennímu cvičení předchází zhruba týden příprav a po cvičení přijde zase nejméně týden údržby. „Budete-li se o tank starat, jeho životní cyklus není předem časově omezen a neplatí, že tank určitého stáří musí být vyřazen,“ tvrdí velitel podplukovník Tomáš Suchý. „Dokud mu budeme dávat to, co potřebuje: pravidelnou servisní údržbu na nižším stupni ze strany osádky, totéž pak na vyšším (na úrovni praporu a výš) a konečně v rámci rozsáhlejších oprav ze strany mimovojskového opravce, tank vám to vrátí.“

Leopard 2A4 má na pásech pryžové podušky a všechno, co požaduje vyhláška o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích. Může kdykoli i na silnici. Řidiči, kteří byli na kurzu v Německu, s ním jezdili v běžném provozu, předjížděli auta i cyklisty, odbočovali či projížděli kruhové objezdy. Výcvik daný předpisem a probíhající průběžně každý měsíc po celý rok má tři základní etapy. První etapou je jízda v proudech při přesunech na cvičišť. Se zaaretovanými kanony a po zpevněné komunikaci dojedou z práslavických kasáren do výcvikového prostoru Libavá jen o něco pomaleji než automobil. Podle toho, do které části výcvikového

prostoru směřují, jim to trvá od 30 minut do hodiny a půl. Pokud je ovšem výcvik pojat takticky, může to trvat klidně celý den. Vyšší etapou je výcvik v ryze řídičské přípravě na cvičišti řízení bojových vozidel. Tam se řidiči učí a procvičují překonávání různých překážek, jako je protitankový příkop, brody, jízda po mostě, průjezd minovým polem. Poslední etapou je taktický výcvik.

Údržba a servis

Probíhající výcvik je zaměřen i na to, aby Leopardy dostávaly všechno, co potřebují. Kontrolu před použitím, kontrolu po použití a další základní druhy údržby provádí osádka sama, v rámci výcviku řidičů a výcviku

osádek je vyčleněn patřičný čas i na to. Výcvik ve vyšších stupních logistického zabezpečení probíhá ve specializovaných kurzech u mechaniků na četě oprav, na rotě logistiky 73. tpr a také na 142. praporu oprav v Klatovech. Kromě toho na 73. tpr už začal také výcvik osádek vyprošťovacích vozidel včetně mechaniků.

Protože evropské armády po skončení studené války vesměs omezily svou těžkou výzbroj, zaměřil se i výrobce tanků Leopardů, německá společnost Rheinmetall AG, hodně na údržbu, modernizaci a renovaci stávajících zásob a renovaci pro mezinárodní prodej. I díky tomu není logistické zabezpečení časově ohraničené. 73. tpr spolupracuje v rámci servisní údržby se společností Rheinmetall, která se v rámci daru prvních 14 tanků Leopard 2A4 zavázala i k jejich tříleté servisní údržbě. „Naši kluci koukají kolegům z Rheinmetallu ‚pod ruce‘ a učí se, jak tank servisovat a udržívat,“ říká podplukovník Suchý. Anglicky mluvících je na 2. tankové rotě vybavené tanky Leopard shodou okolností nejvíc. Technik roty, velitelé čet i velitelé tanků umí anglicky většinou dobře. Jazykově dostatečně vzdělaných na to, aby se bavili o pravidelné údržbě, je i řada dalších členů osádek. Na odborných kurzech v zahraničí však už běžná angličtina nemusí stačit a s ohledem na odbornou terminologii jsou používáni tlumočníci.

Aktivní záloha 73. praporu

Aktivní záloha (AZ) je součástí 73. tankového praporu v podstatě od jeho vzniku. Výcvik AZ na Leopardech 2A4 zatím nezačal, protože primární úkol implementace prvních 14 těchto tanků mají pochopitelně na starosti vojáci z povolání. Do budoucna se však počítá s tím, že tanková rota AZ ve své práci Leopardy 2A4 aktivně využívat bude. Pokud dojde k přezbrojení na nejmodernější platformu 2A7+/2A8, „dvě-á-čtyřky“ své působení u tankového praporu neukončí a primárně budou určeny právě k výcviku roty AZ.

NEJBLIŽŠÍ CÍL: TŘI ROTY NA PLATFORMĚ LEOPARD

Rozhovor s velitelem 73. tankového praporu podplukovníkem Tomášem Suchým

S příchodem Leopardů 2A4 začíná prapor přecházet na „čtyřkovou“ sestavu: od tříčlenných ke čtyřčlenným osádkám a čtyřem tankům v četě místo dřívějších tří, celkově na 14 vozidel v rotě oproti dosavadní koncepci s deseti vozidly.

Máte pro všechny nové tanky kompletní osádky?

V současné době máme na 2. tankové rotě kompletní osádky všech 14 tanků Leopard, samozřejmě s přihlédnutím k průběžné fluktuaci a náboru personálu. To probíhá neustále: nikdy nemůžete říci, že máte u každé jednotky sto procent stavu. Nyní je důležité adekvátně reagovat na změnu koncepce tankového praporu, směřujeme proto k úpravě tabulek počtů a struktury praporu na tankových rotách, která se uskuteční ve druhé polovině letošního roku.

Jaká modernizace Leopardů 2A4 je reálná?

Nemůžeme si zkrátka myslet, že z platformy 2A4 uděláme 2A7 nebo 2A8, i když svůj modernizační potenciál mají. Ovšem čím vyšší stupeň, tím je modernizace složitější. Přídavným pancéřováním lze platformu 2A4 zmodernizovat na 2A5. Pro vyšší stupeň je lepší koupit tank nový. Verze 2A6 a výš mají jinou věž. V okamžiku, kdy se bavíme o výrobě zcela nové věže a jejím osazení do staré korby, přestává dávat snaha modernizovat vozidla 2A4 na tyto verze smysl.

Můžete říci více k plánům na další rozvoj praporu?

V médiích se již objevily informace o plánovaném násunu dalších 14 tanků Leopard 2A4 do posádky, to znamená, že by jimi byla vyzbrojena další tanková rota. Nejbližší primární cíl jsou tři kompletní tankové rotы na tankové platformě Leopard 2A4. Pro prapor

je to výborný mezistupeň na cestě nejen ke změně struktury, ale hlavně ke změně taktiky, to znamená myšlení a přístupu. A mít tankový prapor na jedné tankové platformě je výhodnější samozřejmě i ze strany logistiky, péče, technické údržby tanků. Pokud se podaří uzavřít akvizice na Leopard 2A7+, potažmo nejmodernější verzi 2A8, jak se o tom momentálně uvažuje, je vzdálenějším cílem kompletní přezbrojení tankového praporu na tuto modernější platformu.

Rozvoj posádky Přáslavice ale nespočívá jen v nové technice.

Infrastruktura v posádce Přáslavice se už teď hýbe kupředu: výstavba nového zbrojního skladu, výstavba nabíjecí stanice, rekonstrukce myčky, výstavba páteřní komunikace, která bude mít potřebnou nosnost (a bude tou nejvíc vytěžovanou komunikací), výstavba garáží. Do budoucna jsou naplánované tři etapy výstavby posádky Přáslavice a potřebné investice.

Ale to nejceněnější, co armáda má, jsou lidé. Takže investice do techniky a investice do infrastruktury, které s tím musejí jít ruku v ruce, jsou nejzásadnější v tom, že veřejnosti dáváme signál, že armáda se modernizuje a přibližuje se standardům západních armád.

Co by mohlo přitáhnout zájemce o službu v 73. praporu?

Moderní posádka, moderní technika, moderní přístup k lidem a jejich moderní zabezpečení. Pátý faktor, neméně důležitý, je

konkurenceschopnost na trhu práce. Na něm armáda, policie, hasiči i civilní sektor soutěží o stejnou část populace. Příklad z praxe: řidiči těžké a bojové techniky. To nejsou jenom tanky, ale také tahače nadrozměrných nákladů. Souprava s tankem na podvalníku váží 110 tun.

Jak dlouho trvá, než získáte dobrého řidiče tanku?

Výcvik řidiče tanku stojí nemalé finanční prostředky a dle mého názoru není žádoucí, abychom ho po dvou letech přesunuli na jiné místo nebo aby nám odešel do civilu. Nejlepší model by byl čtyřletý systém výcviku. První rok nábor personálu a základní výcvik jednotlivce, druhý rok secvičení na stupních osádka a četa. Sladěná jednotka musí být schopna přijmout, zplánovat a zrealizovat uložený taktický úkol. Třetí rok výcvik na vyšších stupních až po úroveň praporu a sladění s prvky a jednotkami druhů sil (dělostřelci, ženisté, průzkumníci, letečtí návodčí, protiletadlové komplety atd.), jimiž je prapor při vedení bojové činnosti zpravidla posilován. Čtvrtý rok rotace personálu, nábor nového personálu – a nový čtyřletý cyklus. Takže abych odpověděl na otázku, výcvik řidiče tanku není nikdy „ukončen“.

Text a foto: Filip Tesař

BESIP, DRONY I VOJENSKÝ GULÁŠ

Den bezpečnosti silničního provozu se stal dopoledním programem více než pěti set žáků základních a středních škol z okolí Staré Boleslavi, kteří 16. dubna 2024 prošli branami Jaselských kasáren. Bohatý program si pro ně už podeváté připravil 26. pluk velení, řízení a průzkumu ve spolupráci s dalšími útvary vzdušných sil, Ministerstvem obrany a složkami integrovaného záchranného systému.

Ústředním tématem byla pochopitelně bezpečnost na silnicích. „Účastníky silničního provozu se stáváme každodenně, a je tedy nezbytné vědět, jak se v něm bezpečně pohybovat, ať už v roli chodců, cyklistů, motorkářů nebo řidičů automobilů. Kromě všeobecných znalostí pravidel silničního provozu je základem bezpečnosti na silnicích především vzájemná ohleduplnost všech účastníků a nepřeceňování vlastních sil a schopností,“ řekl na úvod plukovník Zdeněk Gabriel, velitel pluku. Během bezpečnostního dopoledne byla k vidění spousta armádního vybavení a techniky a na děti čekala celá řada aktivit. Vojáci staroboleslavského pluku předvedli, jak služební psi vyhledávají výbušniny nebo zadržují narušitele, jak se ubránit beze zbraně bojem zblízka, co dělat při nálezu nevybuchlé munice, jak se chovat při ohrožení chemickými bojovými látkami nebo jak vytáhnout zraněného z auta.

Zpestřením programu byl bezesporu průlet vrtulníku, dron využívaný při hledání ohniska požáru, laserová a airsoftová střelnice nebo ochutnávka pravého vojenského guláše. Významnou součástí akce byla prezentace složek integrovaného záchranného systému. Hasiči měli pro návštěvníky připravenou ukázkou výstroje nebo vyproštění zraněného cyklisty zpod vozidla. Policie kromě zásahových vozidel představila vybavení pro dohled nad bezpečností silničního provozu – měřič rychlosti nebo analyzátor alkoholu v dechu, děti si také mohly otestovat svoje znalosti pravidel chování chodců a cyklistů. Strážníci Městské policie Čelákovice předvedli ukázkou zadržení výtržníka. Vrcholem dne BESIP byla rozsáhlá dynamická ukáзка zásahu složek integrovaného záchranného systému u simulované dopravní nehody armádní tatro a osobního automobilu.

„V souvislosti s přibývajícím silničním provozem a se stále vážnějšími následky dopravních nehod je činnost a vzájemná koordinace složek IZS stěžejním faktorem. Žáci a studenti tady mají jedinečnou možnost vidět každodenní profesionální spolupráci hasičů, zdravotníků a policie a lépe pochopit to, jaké prostředky a postupy se používají při záchranných operacích,“ upřesnil na závěr Václav Píša, jeden z hlavních organizátorů.

Svým obsahem byla akce určena pro žáky základních a středních škol. Možnosti studia tak přijeli představit zástupci Vojenské střední školy a Vyšší odborné školy Ministerstva obrany (Moravská Třebová) a Soukromé střední zdravotnické školy (Mělník), za armádu se prezentovalo Rekrutační pracoviště Středočeského kraje Agentury personalistiky AČR.

**Text: kpt. Lucie Machorková,
foto: npr. Michal Scholz**

Studenti z vojenské školy Ministerstva obrany soutěžili se zájemci o studium ve fyzické zdatnosti.

Dron kbelské letecké základny využívaný při hledání ohnisek požáru.

Mladým návštěvníkům pravý vojenský guláš chutnal.

Staroboleslavská vojenská hasičská jednotka prezentovala svoje vybavení.

Naděje pro Pepu, vojáka speciálních sil!

Pepa, hrdý příslušník Speciálních sil Armády České republiky, nedávno prodělal těžkou nemoc a náročné operace, které mu obrátily život vzhůru nohama. Byl mu diagnostikován nález na mozku, který se postupně zvětšoval a musel být odoperován. Náročnou operaci provázely velké komplikace, **po kterých zůstal Pepa upoután na lůžko, s poškozeným zrakem a ochrnutou tváří.** Čeká ho náročná a dlouhá léčba. Má problémy s mobilitou, a proto je trvale odkázán na invalidní vozík.

Pepa je velký vojenský profesionál, ale i náš skvělý kolega a kamarád. **Má manželku a malého syna, ročního chlapečka, který potřebuje svého tátu.** Pepa nic nevzdává a bojuje. Cvičí a podstupuje série rehabilitací. Nechce si připustit, že by z něj nebyl plnohodnotný partner pro manželku a skvělý táta pro svého malého chlapečka. Je odhodlaný svého syna aktivně provést životem.

Pepa má sílu se svým osudem bojovat dál. Neschází mu motivace, entusiasmus ani chuť dělat další pokroky na cestě ke zlepšení jeho zdravotního stavu. **Co mu však schází, jsou finance na léčbu, rehabilitace a terapie.** Pepa se chtěl se vším poprat sám, ale my, jeho **kamarádi ze speciálních sil, ho v tom nenecháme samotného a pořádáme pro něj sbírku.** On byl vždy jeden z prvních, kteří pomáhali všem okolo, a stejně tak teď činíme my.

Finanční sbírka dává naději, že se Pepa opět vrátí do pracovního života, i když už to zřejmě nebude v uniformě. Bude moci podstoupit potřebnou léčbu ke zlepšení motoriky a zraku a zároveň bude potřebovat pořídit věci, které mu v jeho zdravotním stavu usnadní fungování v běžném životě. Výtěžek sbírky tedy bude použit především na neurologické rehabilitace, zrakovou terapii a zdravotní pomůcky. Z finančních prostředků, které se případně vyberou navíc, zařídíme Pepovi a jeho rodině bezbariérové bydlení.

Celý kolektiv speciálních sil si váží každého a děkuje všem, kteří se rozhodnou Pepovi přispět jakoukoliv částkou.

Číslo účtu: 107 - 1643840227/0100

ZAKÁZANÍ HRDINOVÉ

Komunistická propaganda přes čtyřicet let překrucovala dějiny ohledně zásluh amerických vojáků na osvobození západních a jihozápadních Čech na konci druhé světové války. Svobodu do těchto míst přinesla 3. americká armáda, které velel generál George Smith Patton. Bolševický režim ale lhal, že Američané v Československu vůbec nebojovali. Američany to po léta mrzelo. Jedním z nich byl někdejší zpravodaj Hlasu Ameriky Jolyon Naegele. „Za totality jsem se nikdy nesmířil s ignorováním americké role při osvobození části Československa. 116 amerických vojáků zde našlo smrt. Vážím si ale Čechů, kteří se za normalizace nebáli na ně veřejně vzpomenout,“ říká Naegele u příležitosti 79. výročí Dne vítězství.

Co připomínalo Američany během osvobozovací mise, muselo být za totality zničeno. Plzeňský badatel a historik Zdeněk Roučka ve své brožuře s názvem Osvobození 1945 z roku 1990, která zmiňuje také lhaní o Američanech, mimo jiné píše, že pamětní dělo v Dýšíně, které zde na památku nechal generál Harmon, bylo použito na výrobu mírových traktorů či lokomotiv. V Plzni v roce 1951 komunisté sejmuli a roztavili pamětní desku na radnici, kterou městu věnovala 16. obrněná divize a při jejímž odhalení 29. září 1945 byli přítomni generálmajor Harmon a plukovník Noble. Režim odstraňoval a ničil pamětní desky i pomníky věnované Američanům.

Lež na nádraží ve Varech

Newyorský rodák, bohemista Jolyon Naegele působil v letech 1984–1994 jako zpravodaj Hlasu Ameriky pro východní Evropu. Jeho příspěvky byly záblesky svobody v temné době. „Překrucování historie bylo v Československu všudypřítomné a osobně jsem ho registroval hned při své první návštěvě v roce 1973,“ tvrdí. Tehdy mu bylo osmnáct. „Za vrchol lži jsem považoval billboard o vděčnosti k sovětským osvoboditelům k 30. výročí konce války na autobusovém nádraží v Karlových Varech roku 1975. Doplněvala ho mapa Československa se šipkami znázorňujícími postup Rudé armády,

Přestřelka u plzeňské synagogy

kteřá však v těchto místech vůbec nebyla.“ Zaskočen tím však nebyl. „O překrucování jsem už věděl v Americe, protože o Československo jsem se vědomě zajímal od okupace v roce 1968.“

Očerňování amerických osvoboditelů

Ani komunističtí ideologové nemohli tvrdit, že zde americká armáda nikdy nebojovala. Po převratu v únoru 1948 proto dělali maximum, aby ji zdiskreditovali. V nakladatelství

Mladá fronta vyšla v roce 1953 kniha s titulem „Američané v západních Čechách v roce 1945“, kde Karel Bartošek a Karel Pichlík označují americké osvoboditele za soldatesku, vrahy českého lidu, znásilňovatele českých dívek, imperialistické vetřelce, sluhy Wall Streetu a nositele pornografie. Bombardováním prý zničili na konci války perlu českého průmyslu – Škodovku, aby Československo bylo závislé na Marshallově plánu. „Narazil jsem na ni jako student v Bologni, kde jsem v letech 1976–1977 bádával v archivu rozhlasové stanice Svobodné Evropy. Když si vzpomenu na text i nehorázné politické karikatury Lva Haase, dělá se mi nevolno,“ přiznává Naegele. „Ani dnes by takovou publikaci nepohrdla administrativa Putinova režimu. V krajně antiamerickém přístupu souzní se sovětským týdeníkem Krokodil či jeho československou odnoží, s Dikobrazem,“ míní. Roučka souhlasí a přidává: „Jedná se o naprosté dno české historiografie. Bohužel oba autoři se od knihy nikdy nedistancovali.“ Vedoucí oddělení vojenské historie Vojenského historického ústavu (VHÚ) Prokop Tomek k tomu připomíná, že po roce 1968 se paradoxně oba stali perzekvovanými disidenty.

Režim ukradl miliony

Než se komunisté chopili moci, v Plzni se na výstavbu památníku americkým

Plzeň 1945

Děkovalo se i za totality

Vzdorovat pokřivenému historickému obrazu pomáhala desítkám až stovkám lidí od poloviny 70. let v květnových dnech v místech, kde zámořští vojáci porazili nacisty, přítomnost amerického velvyslance a dalších diplomatů. O tom, kam zavítají, informovalo velvyslanectví Hlas Ameriky, který to s předstihem odvyšlál. „Obvykle přijížděla čtyři auta v čele s americkým velvyslancem a vojenským atašé, jehož doprovázelo několik veteránů. Atmosféra při setkání byla naprosto uvolněná, diplomaté se bez ochranky pohybovali mezi lidmi,“ vzpomíná na takzvané spanilé jízdy jejich přímý účastník Zdeněk Roučka.

Režim nicméně ignoroval diplomatická pravidla. Na setkání v Domažlicích v roce 1985 nechala StB při projevu amerického velvyslance Williama Luersa do tlapačů pustit městské vysílání, aby ho lidé nemohli slyšet. Luers tehdy označil pietní akt za nejnedůstojnější od roku 1950.

Roučka dodnes vzpomíná na odvahu již zesnulého učitele a historika Milana Pokorného, který v roce 1986 setkání v Sušici fotil. „Musel se ukrýt na věži národního výboru, jinak by mu estébáci po odjezdu delegace film z přístroje vytáhli a osvítili.“ Po odjezdu diplomatů odebírala StB lidem odznaky rozdávané delegací. Všechny legitulovala, docházelo i na zatýkání. V Liticích u Plzně byly dokonce jednou zaparkované antony VB. Příslušníci StB, ač v civilu, byli podle pamětníků dokonale k poznání, fotili totiž přítomné občany, zatímco ti si fotili Američany. „Po odjezdu delegace estébáci většinou od věnců odstříhli americké stuhy nebo věnce rovnou odnesli pryč,“ tvrdí Roučka. Jan Kufner v roce 1983 přinesl na náměstí v Kolovči věnec a položil ho na donesenou stoličku. Pamětní desku jiní stateční lidé už dříve tajně schovali. „K těmto lidem chovám respekt. Rovněž američtí diplomaté odvahu občanů oceňovali,“ podotýká Jolyon Naegle.

Režim zůstal neoblomný i za Gorbačovovy přestavby. Kádrový pracovník Václav Němec například v roce 1986 v západočeském deníku Pravda napsal o občanech, kteří na setkání chodili, že se nejedná o „naše“ lidi: „My se bez nich obejdeme. Prodávají svou vlast, prodávají sami sebe. Třeba za odznáček či žvýkačku.“ Vděk osvoboditelům se mohl projevit až po revoluci. Dne 6. května 1990 se poprvé konaly v Plzni Slavnosti svobody. Euforie sálala z každého, kdo přišel. Všude visely americké vlajky. Atmosféra byla neopakovatelná, a to včetně skandování, které bylo určené americkým veteránům: „We will never forget you boys.“

osvoboditelům vybralo na tehdejší dobu neuvěřitelných šest milionů korun. Jenže zůstalo u položení základního kamene 4. května 1947 v prostoru křižovatky U Práce. V roce 1953 byla vybraná částka okázale věnována „hrdinnému korejskému lidu na podporu v boji proti americkým vetřelcům“, cituje Roučka tehdejší rétoriku. Při výročí

5. a 6. května 1948 naházeli příslušníci StB a Lidových milic veškeré připomínky související s americkými vojáky u základního kamene U Práce do řeky Mže, mnohé lidi při tom zatkli a perzekvovali. V roce 1950 byla v hotelu Slovan, který sloužil za pobytu amerických vojsk jako důstojnický klub, otevřena výstava s jasně zaměřeným názvem „To byli oni“.

Za války v Koreji se Američané ocitli v roli válečných štváčů a pamětní desky se šmahem likvidovaly. V Liticích u Plzně se proto vzpomínkové akty odehrávaly u neutrální desky věnované obětem fašismu s Fučíkovým dovětlem: „Lidé bděte!“ Tato deska nahradila původní pomník věnovaný padlým americkým letcům z konce války...“ tvrdí Roučka. Za pražského jara v roce 1968 se pamětní desky vyndávaly z úkrytů, případně se instalovaly repliky. „Za normalizace nenávisť znovu zesílila. Zbabělým důvodem dalšího kola odstraňování desek se stala takzvaná imperialistická válka USA ve Vietnamu.“

VLS obnovují vzpomínky

Některé pomníky na počest amerického osvobození přežily do 80. let. „Třeba pomník na rozcestí u Chebu poblíž čerpací stanice,“ zmiňuje Naegle pověstnou Ypsilonku. Legendární jehlanec byl věnovaný 1. pěší divizi, která se zúčastnila osvobození Čechy a na české území se dostala z Normandie. Jak je možné, že ho komunisté ponechali? Museli,

Američané v Ašském výběžku

Pod drobnohledem StB

Pietní akty podnikali američtí diplomaté sice legálně, ale bez jakékoliv podpory „stranických a státních“ činitelů a za dohledu Státní bezpečnosti. Klíčovou roli sehrál Hlas Ameriky na vlnách československého vysílání. Bez něj by občané neměli šanci se o pietních setkáních dozvědět. Přestože šlo především o západní a jižní Čechy, představitelé velvyslanectví USA také podobně uctivali i památku amerických letců padlých během náletů v době 2. světové války nad naším územím.

Přes všechna opatření StB bylo zejména v 80. letech patrné, že občané na osvobození vzpomínají a jsou za americkou pomoc a oběti v roce 1945 natolik vděční, že jsou ochotni riskovat šikanu a zastrasování. V archívech jsem zjistil, jak měl režim o takzvaných spanilých jízdách dokonalý přehled, pietní akty byly doslova pod drobnohledem. Kupříkladu 20. května 1984 se poblíž ještě existujícího „Památníku pěti armád“ u Vitějovic shromáždilo 300 osob. Občané podle monitoringu StB „hovořili se členy americké delegace a brali si od nich propagační předměty. V obci Pole u Kadova se sešlo 120 lidí a ve Lnářích 400!“ Zpráva StB dokonce uvádí: „Dále ve 14. 00 hodin přijela čtyři vozidla s počtem 14 osob ze zastupitelského úřadu USA na náměstí do Sušice. Při příjezdu byla delegace obstoupena asi šesti až sedmi sty čs. občany, kteří delegaci vítali spontánním potleskem.“

PhDr. Prokop Tomek, Ph.D., vedoucí oddělení vojenské historie Vojenského historického ústavu (VHÚ)

Fotografie StB: místní občané při odjezdu americké delegace z Kolovče v roce 1986

Fotografie StB: nepovolené shromáždění v Domažlicích v roce 1986

nic jiného jim nezbylo, šlo o majetek USA se statusem akademické půdy. „Komunisté ale dělali maximum pro to, aby nebyl vidět. Nechali před něj vysázet cypřiše a v 70. letech od něj odklonili silnici,“ vypočítává Roučka.

Naegele je vděčný, že se po sametové revoluci pomníky obnovují. Vojenské lesy a statky (VLS) například loni v květnu obnovily zelený dřevěný kříž na křižovatce silnic od Velkého Újezdu na Potštát se silnicí na Slavkov. „U Zeleného kříže“ tu byl 18. prosince 1944 sestřelen americký bombardér patřící 767. bombardovací peruti. Roučka zase připomíná pomník deseti Američanům 90. pěší divize na bývalém Zhůří na Šumavě, padlým zde 5. května 1945. „Divize se 6. června 1944 vylodila v Normandii a za svobodu Československa bojovala do posledních dnů války,“ dodává Roučka.

Popírání faktů

Dějiny se překrucovaly už před únorem 1948, upozorňuje Naegele. Na jaře roku 1945 byl styčným důstojníkem pro 3. americkou armádu generála George Pattona jmenován Ivo Ducháček. Ta 18. dubna 1945 překročila čs. hranice u Aše. „K hlavním Ducháčkovým úkolům

patřilo vysvětlit Američanům, že na území Československa přišli zcela zbytečně, neboť zemi od nacismu osvobodila Rudá armáda,“ komentuje Naegele, který se s Ducháčkem později setkal. Ducháček totiž po únoru 1948 emigroval a přednášel pak na City College of New York. Naegele za svými reportážemi vyrážel i do terénu. Na jaře roku 1985 připravoval pro Hlas Ameriky materiál k 40. výročí amerického osvobození západních a jihozápadních Čech. Proto tehdy oslovil dva funkcionáře Svazu protifašistických bojovníků v Chebu s otázkou, proč se zásluhy amerických vojáků zamlčují. „Odpověděli mi, že Američané okupovali sudetské Němce a následně je odsunuli. Místo nich přijeli noví čeští přesídlenci převážně z Moravy, kterou osvobodila Rudá armáda, takže porážka fašismu přišla z východu. Vysvětlení překrucovalo dějiny podle tehdy běžného sovětského vzoru.“

Poplach kvůli veteránům

Když se v Plzni na podzim roku 1985 na počest 40. výročí ukončení druhé světové války objevil autobus s americkými veterány z 2. pěší divize, měla StB poplach. „Veteráni se vydali

na vzpomínkové putování od vylodění v Normandii po osvobození Plzně. Po překročení hranic byli vnímáni jako nepřatelé. Ve Skvrňanech před Plzní je vítal obrovský česko-anglický transparent ve znění: Americký imperialismus – největší nepřítel lidstva!“ líčí Roučka. Personál v hotelu Continental vystřídal StB. „Tajní zaujali role číšníků, hotel byl pro veřejnost uzavřen a nesměla v něm hrát ani hudba. Nikdo z veřejnosti o pobytu veteránů nesměl vědět.“

Naegele považuje za tragédii, že komunisté tak dlouho potlačovali jakoukoli vzpomínku na vojáky padlé za svobodu Československa. „Totalitní moc donutila vlastní občany žít ve lži až do listopadu 1989.“

Text: Petr Třešňák,

foto: Jindřich Marek (VHÚ), sbírka VHÚ, archivy Zdeňka Roučky a Prokopa Tomka

Fotografie nepovoleného shromáždění po příjezdu americké delegace, tajně pořízená Milanem Pokorným z věže dnešní radnice v Sušici v roce 1986

Do osvobození zasáhla politika

Existovala naděje, že by američtí vojáci osvobodili na konci druhé světové války i Prahu? Podle historika VHÚ Prokopa Tomka by to pravděpodobně z vojenského hlediska nepředstavovalo problém, přestože některé německé jednotky by možná kladly odpor. „Podstatná byla politická stránka věci. Velitelé jsou povinni poslechnout rozkazy vrchních velitelů a příslušných státníků. Pokud nebyla na americké straně vůle na samém konci války riskovat životy svých vojáků a také možné politické následky, tak lze dnes o tom jen spekulovat, ale nic víc,“ míní Tomek. Naegele k tomu podotýká, že generál Eisenhower po varování Rudé armády vydal povel, že dohodnutou demarkační linii nesmějí vojáci překročit. „Nechtěl riskovat jejich životy ve zbytečné konfrontaci se spojeneckou Rudou armádou v posledních dnech války.“

PhDr. Prokop Tomek, Ph.D., vedoucí oddělení vojenské historie Vojenského historického ústavu (VHÚ)

CAN YOU UNDERSTAND? ENGLISH&MILITARY

Test your Level 3 reading skills! Připravili jsme pro vás další ukázkou drobných cvičení, na kterých můžete ověřit vaše čtenářské dovednosti (ideálně, pokud si na každou úlohu pro čtení stanovíte časový limit cca 150 až 180 sekund).

Level 2 reading

Choose the correct answer (only one is correct):

1. A reader's response to an article

David Brooks, one of our readers, is confused about the legal right to free speech. He suggests that if a university committed to respecting all religions and creeds chooses to disinvite a Nazi or other far-right speaker that has nothing to do with the speaker's right to free speech. He can go elsewhere to speak. The same is true for students picketing such a speaker. Where is it written that a university or a group of students is obligated to hear racist rants? No one's freedom of speech is violated if some choose not to listen.

The reader implies that _____.

- A. The police asked her questions during the flight.
- B. The flight attendant reported her to the police.
- C. She used a knife in self-defence on board.
- D. She had forbidden objects in her purse.

2. An excerpt from a magazine

Many people believe excessive consumerism promotes a throwaway society, where things are only used once or are in fashion for a short time. They believe this contributes to the Earth's environmental problems. Other people believe that consumerism is necessary to keep the economy working. Nonetheless, overproduction, processing and the consumption of goods lead to the excessive exploitation of natural resources, environmental degradation and creation of toxic by-products from factories while the use of products themselves creates pollution and immense production of waste.

The text presents a _____.

- A. help failing marriages.
- B. train in diplomatic abilities.
- C. improve employees' safety.
- D. make use of available skills.

3. A report from BBC News

It was just one word in one email, but it triggered huge financial losses for a multinational company. The message, written in English, was sent by a native speaker to a colleague for whom English was a second language. Unsure of the word, the recipient found two contradictory meanings in his dictionary. He acted on the wrong one. Months later, senior management investigated why the project had flopped, costing hundreds of thousands of dollars. "It all traced back to this one word," says Chia Suan Chong, a UK-based communications skills and intercultural trainer, who didn't reveal the tricky word because it is highly industry-specific and possibly identifiable. "Things spiralled out of control because both parties were thinking the opposite." rejected in 1969. Mr Harmon's restaurant remains a local favourite.

The project failed because of _____.

- A. A proposed change did not take place.
- B. A second career gave him great wealth.
- C. Competing restaurants were closed down.
- D. Driving through Manhattan takes less time.

Správné odpovědi na výše uvedené cvičné testové položky dovedností čtení, stejně jako odůvodnění správných možností odpovědí najdete na webu CJV v odkazu:

Další cvičné testy a materiály najdete na webových stránkách <https://cjh.unob.cz/> nebo přímo v e-learningové platformě Jazyky pro armádu: <https://japa.unob.cz/>.

*Přejeme Vám mnoho zdaru při Vašem studiu angličtiny!
Tým Centra jazykového vzdělávání Univerzity obrany*

Z TOBRUKU K RAF

Toto je životní příběh jedinečného muže – Milana Malého, který si vysloužil válečný titul „tobrucká krysa“ a později se stal pilotem britského Královského letectva (RAF). Na začátku stál šestnáctiletý chlapec s velkou odvahou a odhodláním bojovat proti Hitlerovi. Na konci války mu bylo pouhých 21 let. Poválečná euforie ale trvala jen krátkou dobu a pak nastalo dlouhé období ponižování a ústrků, které se netýkaly jen jeho, ale i celé rodiny. O to větší byla radost, že se dožil doby, kdy si opět společnost začala lidí jako on vážit.

Obava ze zlovůle komunistického režimu, který pronásledoval západní piloty a jejich rodiny, vedla k tomu, že nesdělovali válečné vzpomínky, aby neohrožovali své blízké. „Ačkoliv jsem od dětství věděla, že děda sloužil u letectva, bylo to téma, o kterém se doma nemluvilo,“ vzpomíná jeho vnučka Dita Edelmanová. „V době, kdy se dědovi zhoršil zdravotní stav, začala jsem s ním trávit více času. Jednoho dne se při prohlížení válečného alba děda zasnul a začal vzpomínat na své válečné kamarády, které viděl na starých zažloutlých fotkách. Při každé návštěvě jsme si spolu prohlíželi fotky a vždy přidal nějakou příhodu, kterou na tom místě zažil nebo kde s kterým spolubojovníkem a kamarádem byl. Často jsem si říkala, že starosti, které řešíme, jsou jenom maličkosti oproti tomu, co musel řešit on jako mladý kluk...“

Milan Malý se narodil 30. září 1923 v Brně-Králově Poli v rodině legionáře, který za první světové války bojoval na italské frontě za samostatnost Československa. Vlastenecká výchova jeho otce v něm vytvořila silné pouto k vlasti a národu. Toužil se stát letcem. Měl v Brně kamaráda, jehož bratr pracoval na letišti jako mechanik, za kterým často chodili, a mohli tak sledovat, jak startují a přistávají letadla. Rodinné prostředí a události let 1938 a 1939 rozhodující měrou ovlivnily jeho další životní cestu, plnou dramatických událostí a zvratů.

Útěk do neznáma

Milana Malého odeslali vlakem plným českých chlapců a děvčat na práci do Třetí říše. Nejprve musel stavět dálnici, pak čistit terén pro stavbu podzemní továrny. Spřátelil se s Bohuslavem Velvarkým, který už zkusil jednu

utěci. Městem začaly projíždět transporty francouzských válečných zajatců. Z vagonu jednou zaslechl české hlasy. Byli to vojáci československé exilové armády. Začal s kamarády přemýšlet o tom, jakou cestou se dostat do jejich řad. Pod vedením Velvarského naplánovali útěk, český udavač je však nahlásil na gestapo, a tak museli utíkat narychlo, bez peněz, jídla i oblečení.

V rakouském Linci je zatkla policie, podařilo se jim vymluvit, že se vypravili na výlet do skal, a utíkali dál na jih, do Jugoslávie. Pěšky a hladoví přešli přes Alpy, kde jim selhal kompas a museli se řídit podle slunce, po nocích se třáslí zimou, poblíž hranice museli slézt do údolí a znovu vyšplhat místy, která byla spíš pro horolezce. Obrovská únava je připravila o opatrnost, jen náhodou si včas všimli pohraničníků, kteří už je vyhlíželi, a když po několika

hodinách čekání znučeně odešli na oběd, Malý s kamarády prošli. Velitel jugoslávské pohraniční stanice pracoval dřív u Bati. Potrestal je jen formálně 48 hodinami vězení za ilegální přechod hranice a nechal eskortovat dál, do Záhřebu, kde je čekalo podepsání vstupu do francouzské cizinecké legie. Protože do ní brali až od sedmnácti, Malému přepsali rok narození na 1922. Pak odjeli přes Istanbul do Bejrútu. V Istanbulu byla bohužel organizace transportu svěřena německému agentu Zelenkovi, který osobní údaje všech odesílal do protektorátu. Rodiny uprchlíků byly doma předvolány na gestapo. Malého otec naštěstí na policejní služebně narazil na spolužáka, který riskoval vlastní život, když ukrýl veškerou dokumentaci, kterou na Milana Malého gestapo vedlo.

Afrika

Malý byl zařazen do posledního transportu, který měl z Bejrútu odjet do Francie. Mezitím však Francie kapitulovala. V Palestině z těch, kteří už nestihli odplout, vznikl pod britským velením československý pěší prapor 11 – Východní. Ve výcvikovém táboře je cvičili čs. důstojníci podle hesla: „Těžko na cvičišti, lehký na bojišti.“ Kluci mysleli, že z nich sedrou kůži zažíva, vzájemné hecování jim však vždy pomohlo splnit zadaný úkol a Malý vše ocenil hned při prvních bojích s nepřítelem, kdy bránili libanonská a syrská letiště. Paradoxně bojovali proti jiným Francouzům z cizinecké legie, kteří zůstali loajální kolaborantské vládě ve Vichy. Malý tu onemocněl malárií a trvalo dlouho, než byl zase fit.

Karikatury Bohuslava Velvarského z doby leteckého výcviku

Krátce před útekem z pracovního lágru (Milan Malý stojící třetí zprava)

Dne 21. října 1941 je britské torpédoborce odvezly do Egypta. Noční transport strávili na palubě, jedinou bariéru tvořila lana napjatá podél hlavní paluby, moře bylo neklidné, vojáci se drželi navzájem, aby je nespláchly vlny. Kolem půlnoci se vylodili v obklíčeném Tobruku. Měsíce trávil Malý v zákopech, které jednou po velké bouři zaplavila voda tak, že se někteří topili. Jindy ho anglický spolubojovník přivolal, aby mu ukázal ukořistěné tanky české výroby. Někteří spolubojovníci na tom byli psychicky špatně, desátník Kmošek se zastřelil. Po prolomení obklíčení byl československý útvar načas stažen z Tobruku zpět do Palestiny, rozšířen o několik set nováčků a reorganizován na pluk, ale než byl odeslán zpět do Tobruku, Malý spolu s Velvarským už úspěšně prošli prvním kolem výběrového řízení do leteckého výcviku.

U Královského letectva

Letecká bitva s Luftwaffe způsobila britskému Královskému letectvu (RAF) velké ztráty,

kteří bylo nezbytné doplnit. Po několikátýdenní plavbě kolem Afriky se Milan Malý vylodil v Glasgow. Prošel kurzem angličtiny, základním výcvikem, zdravotními prohlídkami a při rozřazování na budoucí piloty, navigátory, střelce, techniky a mechaniky se nakonec ocitl mezi třicítkou šťastných z asi 170 kolegů, kteří byli vybráni k pilotnímu výcviku. První lekce mu začaly v srpnu 1943. Na anglickém nebi nepanoval potřebný klid, a tak Malého odeslali na slavné zaoceánské lodi Queen Mary do kanadského Ontaria, kde výcvik pokračoval. Shodou okolností v okolí farmařili čeští vystěhovalci. Když čeští budoucí letci dostali první vycházku, farmaři se v hospodě pohádali o to, kdo koho vezme domů na byt. „Ten je můj, já ho viděl první“, vzpomínal Malý, jak ho za každou ruku držel jeden a vzájemně se přetahovali.

V září 1944 obdržel konečně pilotní průkaz. Queen Elizabeth (sesterská loď Queen Mary) ho dovezla do Anglie a zde mu 24. února 1945 na základně v Eshottu umožnili první sólový let na Spitfiru Mk.V. Do 312. čs. stíhací perutě byl zařazen 4. května 1945. Den poté propuklo v Praze povstání a povstalci volali o pomoc. Už 6. května byly tři čs. perutě v bojové pohotovosti, připravené dopravit vzdušným mostem do Ruzyně zbraně a zdravotnické potřeby. Čekalo se jen na povel vzlétnout. Sovětská strana souhlas oddalovala nejprve požadavkem, aby se převlékli z modrých do zelených uniform, prý aby si je Sověti nepletli s Němci. Ani v zelených však nakonec z politických důvodů odstartovat nesměli. Po návratu do vlasti jim pak lidé zazlivali, že tehdy nepřiletěli...

Po válce

Po komunistickém převratu v únoru 1948 se k Milanu Malému lidé začali obracet zády. Dozvěděl se o záměru několika kolegů emigrovat, ale jejich nabídky, aby se k nim přidal, nevyužil. Chtěl zůstat ve vlasti, za kterou bojoval. Stihl ještě na podzim 1948 cvičit první izraelské bojové piloty (jedním z nich byl budoucí izraelský

prezident Ezer Weizman), než ho následujícího roku odeslali na dlouhodobou dovolenou a od 1. ledna 1950 propustili z armády. Od té doby se nesměl k jakémukoli letišti ani přiblížit. Měl nastoupit jako stavební dělník stovky kilometrů od domova. Pomohl mu paradoxně Němec, bývalý voják wehrmachtu, který mu zajistil místo pomocného dělníka v podniku na výrobu jehel Igla v Českých Budějovicích, kde bydlel. V době maďarského protikomunistického povstání v roce 1956 ho podnikový kádrovák obvinil z pokusu otrávit město. Postupně se ale propracovával výš, při odchodu do důchodu měl za sebou víc než deset zlepšovacích návrhů, které v Igle zavedli do provozu. Až do roku 1989 žil ale pod dohledem StB, teprve potom byl konečně rehabilitován. Až do své smrti 1. května 2013 si v srdci uchovával motto 312. perutě: „Non multi, sed multa!“ – „Ne mnozí, ale mnoho!“, jež vypovídá o tom, kolik toho vykonali tito nemnozí.

**Text: Filip Tesař,
fotografie a kresby jsou převzaty
z recenzované knihy Z Tobruku k RAF**

**Dita Edelmanová:
Milan Malý – Z Tobruku k RAF,
Čs. obec legionářská a nakladatelství
Epocha, 2024**

HROB V DÁLI

Kraj, kterým za svých dětských let chodíval skladatel Antonín Dvořák, na dohled od bájného Řípu, je odnepaměti křižovatkou, kterou kráčely i dějiny. Od dob starých českých bájí a pověstí tudy procházela také vojska a v jejich stopách zůstávaly hroby.

Kdo položil život za svou vlast, stal se hrdinou a jeho jméno nesmí být zapomenuto.

Z těch, co nejsou místní, říká název Nová Ves něco hlavně motoristům. Je tu sjezd z dálnice D8 za mostem přes Vltavu. Kdo přijíždí od Prahy, vidí na ostrohu nad řekou po levé straně venkovský kostelík, založený snad už ve 13. století, natočený k dálnici gotickým chórem. Kdo by se na něj šel podívat, najde právě zde, ve výklenku mezi dvěma opěrnými pilíři, do zdi osazený železný kříž. Kolem něho jsou tabulky s 21 jmény místních rodáků padlých na italské, srbské a ruské frontě ve válce, které se tehdy říkalo jednoduše Světová válka. Památník byl odhalen roku 1924 na den Všech svatých (1. 11.) a nazývá se poeticky Hrob v dáli podle básně neznámého autora, jejíž čtyři sloky jsou kolem kříže spolu se jmény padlých. V dáli hrob tam skrývá / tělo kleslé v boji, / nade hrobem zpívá / skriven píseň svoji – prostě, snad naivní, ale ze srdce vycházející verše tu jinými slovy říkají to, co kronika zdejší obce Vepřek: „I z naší obce mobilisována

řada občanů. Odcházeli otcové i jejich synové, neboť branná povinnost uložena od 17. do 50. roku.“ a: „Nebyla však ani naše obec uchráněna nejbolestnější rány válečné. I ona zaplatila válce krvavou daň.“ Poslední sloka na tabulce sežrané rzí byla dlouho nečitelná. Obecní kronikářka pátrala před blížícím se 100. výročím začátku 1. světové války v kronikách a archivních materiálech, až nakonec pomohli ajťáci z Městského úřadu v Kralupech nad Vltavou, kterým se chybějící text podařilo vytáhnout z originální fotografie z vepřecké kroniky. Vepřek dnes spolu se čtyřmi sousedními vesnicemi patří k obci Nová Ves, kterou vystihují úvodní verše básně ze zdi kostelíka: *K vám, vy lesy tmavé, / luhy v pestré kráse, / k vám vy vlnky hravé...* Skutečně, monotónní šumění dálnice se tu rychle rozplývá v lukách a menších polích dělených remízky, hustých lesních porostech na skalních výchozech a v lužních hájích lemuujících meandry a tůně. Bez pohledu do mapy

ani ne zjistíte, že tenhle kout na jednom konci ohraničuje mamutí centrální tankoviště ropy, kde Správa státních hmotných rezerv uchovává 90denní strategické zásoby ropy a pohonných hmot, a z druhé strany zase nejrozsáhlejší fotovoltaická elektrárna u nás.

V obci najdeme ještě další dvě pietní místa, jež připomínají původně padlé z první světové války, doplněné později jmény obětí květnových bojů roku 1945. Jeden stojí v Nové Vsi na náměstíčku před obecním úřadem, druhý na jižním okraji Starých Ouholic. Obec se v uplynulých letech postarala o jejich renovaci. Průměrný věk místních rodáků padlých na frontách první světové války byl 29 let...

Bojovalo se tu ještě po 9. květnu 1945

Nedaleko od zdejších vesnic ležely severočeské oblasti s prevažujícím německým obyvatelstvem, které byly v září 1938 zabrány nacistickým Německem. Záboru předcházela

všeobecná mobilizace, přijatá podle dobových zápisů českým obyvatelstvem s nadšením. Hitler se však, jak známo, s tímto územním ústupkem nespokojil a v březnu následujícího roku se rozhodl zabrat i zbytek českých zemí. V obecních kronikách se popisuje, jak bezprostředně poté začaly německé nákladáky odvážet přes Novou Ves výzbroj a vojenský materiál i zařízení továren z Prahy do Německa. Na bočnice některých z nich napsali rozhořčení čeští dělníci, kteří je museli nakládat, křídou „Zlodějský vůz“, „Ukradený český majetek“ a podobně. Němci tehdy českým nápisům nerozuměli. Brzy se však zorientovali lépe, bohužel i za pomoci místních udavačů. Mezi prvními na ráně byli důstojníci československé armády. Na výročí vzniku republiky, 28. října 1939, byl v Praze zatčen poručík v záloze Josef Moláček z Nové Vsi a uvězněn v koncentračním táboře Oranienburg. Další zatýkání následovala. Židé byli odváženi do nedalekého Terezína, odkud pak mnozí putovali do plynových komor v Osvětimi. Za pomáhání Židům uvězněným v Terezíně bylo do koncentračních táborů posláno několik místních Čechů. Zatýkalo se i kvůli mletí obilí načerno, poslouchání cizího rozhlasu, v Sazené si gestapo přišlo pro učitele Emiliána Nápravníka, který pomáhal vyrábět falešné doklady pro parašutisty vysazené z Anglie. Tři další zaplatili smrtí schvalování atentátu na Heydricha.

Za tuhých mrazů v únoru pětáctýřicátého tudy projížděl transport vězňů z Osvětimi do Buchenwaldu. Vězně převáželi v nekrytých vagoncích. U železničního náspu našli místní tři z nich mrtvé, neznámé totožnosti, vyhozené nahé za jízdy z vlaku. Pohřbili je za dohledu gestapa na vepřeckém hřbitově. Zdejší krajem, ležícím na průsečiku hlavního tahu na Drážďany a hlavní silnice na západ na Cheb, projížděly počátkem května 1945 nacistické jednotky i prchající, často ozbrojení němečtí civilisté. Ve všech vsích spadajících dnes pod Novou Ves byl 5. května za účasti většiny

Objekt A1/25a-Z2 „Mlýn“

obyvatel zorganizován odpor. Posádka SS v Nové Vsi se odmítla vzdát, ale slíbila odchod do večera téhož dne. Jinde se lidé snažili německé vojáky odzbrojovat, část z ukořistěných zbraní posílali do bojující Prahy. Dne 8. května vypršela lhůta k všeobecné kapitulaci, ale tady, za Dvořákovou Nelahozevsí, některé z německých jednotek zbraně nesložily. Od Terezína dorazil ráno následujícího dne sovětský předvoj a u Nové Vsi se strhla dělostřelecká bitva. Ze spojenecké strany padli spolu s jedním z Čechů dva Sověti a jeden Francouz. I sovětsí vojáci byli pohřbeni na nedalekém hřbitově ve Vepřku. Při snaze odzbrojit poražené Němce položilo život celkem sedm obyvatel zdejších vsí. Když 9. května odpoledne přijely od Mělníka nové početné německé jednotky, v bojích s nimi padli čtyři další. A ještě 10. května byl při obraně Vepřku zabit Bohumil Němec, poslední padlý druhé světové války v obvodu Nové Vsi.

Objekt A1/24a/Z1Z „Váha“

Řopík Sazená

Pevnostní muzeum v Sazené pečuje o dva z nejraritnějších objektů prvorepublikového opevnění, které měly v případě války postřelovat komunikaci na Novou Ves. Oba byly součástí obranné linie kolem Prahy, nazývané Pražská čára, budované od roku 1936 na trase předpokládaného německého útoku na Prahu směrem od Drážďan. Sahala od levého břehu Vltavy ke Křivoklátsku (od Vepřku po Nižbor) a skládala se z 833 objektů. V létě 1939 okupační síly začaly některé z těchto pevnůstek odstřelovat trhavinou, poté další zalévaly uvnitř betonem. Většina jich byla definitivně rozbourána v letech 1942–1943. Dodnes se tak zachovala zhruba dvacetina. Jednou z nich je objekt A1/24a/Z1Z zvaný Váha, napohled nenápadný domek s okrovou omítkou a střechou z „perníčkových“ tašek, zbudovaný v rámci maskování přímo na sazenské návsi jako přístavba obecní váhy. Byl jediným objektem svého druhu. Dnes je zrekonstruován do stavu z roku 1938 a ve vybraných termínech otevřen pro veřejnost. Objekt A1/25a-Z2 zvaný Mlýn je jednostřílnová pevnůstka se dvěma vchody, jež byla vestavěna do budovy barokního mlýna, s jehož majitelem uzavřela tehdejší čs. armáda nájemní smlouvu. Se souhlasem současných majitelů mlýna – stále zde bydlících – nadšenci z řad členů Pevnostního muzea v Sazené a Klubu přátel čs. opevnění v Roudnici nad Labem tuto pevnůstku částečně zrekonstruovali. Několikrát do roka je rovněž zpřístupněna veřejnosti.

Detaily pietních míst a válečných hrobů s ostatky v Evidenci válečných hrobů Ministerstva obrany České republiky

Drobnější potyčky se skupinami Němců, snažících se tudy projít směrem na západ, pokračovaly ještě několik dní poté.

Text: Filip Tesař, foto: Obec Nová Ves a Pevnostní muzeum v Sazené

MAREK EDELMAN

Tváří v tvář smrti Marka Edelmana neexistují adekvátní slova, je třeba mlčet. Zemřel člověk, který se během svého života naučil o smrti vše. Znal smrt z vlastní zkušenosti, uměl se smrti bojovat a uměl o ní mluvit. Já to neumím.

(smuteční řeč Edelmanova přítele spisovatele Jacka Bocheńského)

Pokud v moderní historii existuje příklad neohroženého boje slabého proti mnohem silnějšímu, je to jistě povstání ve varšavském ghettu. Kdybychom hledali vůdce, který je hrdinou proto, že za všech okolností dělá, co pokládá za správné, ne proto, aby se jako hrdina cítil, pak je to Marek Edelman. Poslední velitel povstání.

Varšavské ghetto založila nacistická okupační správa v roce 1940. Obehňala ho zdí a násilně na prostor 2,6 km² sestěhovala na 450 tisíc Židů. Vůdčí osobnosti židovského politického a společenského života Varšavu opustily záhy po začátku války. Ti, kteří zůstali, zažívali po porážce Polska hluboký pocit osamělosti a bezmoci, ústící v děsivou apatii.

V létě 1942 zahájili okupanti velkou vysídlovací akci. Pod záminkou deportace dál na východ musela židovská rada každý den připravit k transportu 6000 osob. Z ghetta bylo postupně odvezeno víc než 300 000 Židů, jejichž skutečnou cílovou stanicí byly vyhlazovací tábory. Nacistům se podařilo rozdělit obyvatele ghetta na ty, kteří byli odsouzeni k smrti, a na ty, kteří doufali, že přežijí. Tajné hnutí odporu se mezitím připravovalo na odpor. Věděli, že nemohou zvítězit. Nechtěli ale čekat na smrt se sehnutou hlavou. Neměli za cíl zvítězit, ale zkrřížit nacistům plány: nedovolit jim už násilím vystěhovat ani jediného z obyvatel ghetta.

Dne 19. dubna 1943 ráno se Němci rozhodli ghetto definitivně zlikvidovat. Povstalci vyhlásili poplach a o čtvrt hodiny později už byl každý z nich na předem určeném stanovišti. Většina zbylých obyvatel se přesunula do připravených úkrytů ve sklepích a na půdách. Prázdné ulice zahalovalo nehybné ticho,

porušené pochodovým krokem příslušníků SS, následovaných několika tanky a obrněnými vozidly. Většina povstalců měla jen pistoli s deseti až patnácti náboji, čtyři až pět ručních granátů – mnohé vyrobené podomácku – a stejný počet Molotovových koktejlů. Jednotlivé sektory pak měly dvě nebo tři pušky. V celém ghettu byl jen jeden kulomet. Němci měli dohromady víc pušek než povstalci nábojů.

Ve vhodnou chvíli spustili povstalci křížovou palbu. Esesáky naprosto zaskočili, odřízli jim i ústupovou cestu. Zničili jeden z tanků vyslaných na pomoc. Nikdo z Němců neopustil oblast živý a v ghettu nezůstal žádný německý voják. Zahynuly přitom čtyři pětiny povstalců. Zbylí si uvědomili, že se nemohou Němcům postavit přímo, a přešli ke guerillovému boji. V něm postupně zahynuly čtyři pětiny zbylých bojovníků, donutili však Němce podruhé se z ghetta zcela stáhnout. Povstalci přišli o poslední spojení s vnějším světem, došlo jim jídlo, neměli dostatek vody, docházela munice. Němci po nich slídili se psy a zvukovými detektory. V poslední větší bitvě začátkem května, když se jim nepodařilo obklíčený povstalecký bunkr dobýt ztečí, hodili do něj granát s bojovým plynem. Kdo nezahynul, spáchal sebevraždu. Skupinu zbylých židovských bojovníků 10. května 1943 vyvedl Marek Edelman mimo

ghetto kanalizací, v níž Němci nastražili řadu pastí, pouštěli do ní plyn, nedalo se v ní rovně stát a páchnoucí slizká voda sahala žiznicím bojovníkům až ke rtům. Přeživší pokračovali v partyzánském boji mimo ghetto. Většina padla. Poslední maličká skupina s Edelmanem v čele se pak zapojila do všeobecného varšavského povstání v roce 1944.

Edelman se dočkal konce války. Stal se kardiologem: pořád ho hnala touha chránit životy druhých. Postgraduální práci mu z politických důvodů zamítli. Zůstal bojovníkem: v roce 1976 s opozičním Výborem na obranu pracujících (KOR) podpořil československou Chartu 77, podepsal výzvu polské vládě k dialogu se stávkujícími nezávislých odborů Solidarita a vstoupil do nich. Vláda vyhlásila stanné právo a šedesátiletý Edelman skončil ve vazební věznici. V roce 1989 seděl u kulatého stolu, kde komunisté předávali moc. V roce 1993 se připojil k humanitárnímu konvoji do Sarajeva.

Příběh povstání vždy vyprávěl tak, jak se skutečně stal, bez patosu, o svém podílu mluvil skromně. Heroizaci odmítal a smrt v boji nikdy nestavěl nad smrt v plynové komoře.

**Text: Filip Tesař,
foto: Mateusz M. Opasiński**

„Nenávist je snadná. Láska vyžaduje úsilí a oběti.“ (Marek Edelman)

Nové tarify O₂ Family s Daty naplno

Tarif	Data	Volání a SMS	Neomezená data DATA NAPLNO 24h	Cena
NEO+ Start Family	500 MB	Neomezené volání a SMS do O ₂ 30 minut do ostatních sítí, pak 1,50 Kč	1 den	169 Kč
NEO+ Bílý Family	500 MB	Neomezené volání a SMS	1 den	249 Kč
NEO+ Modrý Family	4 GB	Neomezené volání a SMS	3 dny	349 Kč
NEO+ Bronzový Family	12 GB	Neomezené volání a SMS	5 dní	449 Kč
NEO+ Stříbrný Family	Neomezená data Rychlost 10 Mb/s	Neomezené volání a SMS	5 dní Max 5G	599 Kč
NEO+ Zlatý Family	Neomezená data Rychlost 20 Mb/s	Neomezené volání a SMS	5 dní Max 5G	799 Kč

Ceny jsou uvedeny s DPH. Data naplno si kdykoliv aktivujete v aplikaci Moje O₂ až 5x měsíčně.

Spojte si služby a dostanete je výhodněji

Nejčastější kombinace mobilního tarifu, pevného internetu a O₂TV

2x mobilní tarif 4 GB
O₂ TV Modrá

Cena O₂ Family
669 Kč
Běžná cena 1 069 Kč

1x mobilní tarif 4 GB
O₂ Internet Bronzový
O₂ TV Modrá

Cena O₂ Family
669 Kč
Běžná cena 1 099 Kč

2x mobilní tarif 4 GB
1x mobilní tarif 12 GB
O₂ TV Bronzová

Cena O₂ Family
1 269 Kč
Běžná cena 1 669 Kč

K tomu navíc odměna
300 Kč měsíčně ze společné
nabídky Air Bank a O₂

Stačí splnit dvě jednoduché podmínky:
• Mít služby u O₂ nejmiň za 600 Kč měsíčně
a platit je z účtu u Air Bank.
• Mít běžný účet u Air Bank, na který vám přijde
aspoň 10 000 Kč měsíčně.

Ceny jsou uvedeny s DPH. V balíčku může být až 6 mobilních služeb s tarifikem 4 GB a vyšší. V balíčku může být jakýkoliv tarif O₂ Internetu a O₂ TV. Aktivace ve značkové prodejně nebo na infolince O₂.

Pro využití nabídky:

1 Získejte přístupový kód
na www.benefit-veterani.cz
nebo na www.benefit-army.cz

2 Vyplňte objednávku
na www.o2.cz/o2family.

3 Vstup do programu lze
s přístupovým kódem vyřídít
i na 800 02 02 02 a v O₂ Prodejně.

ANTONÍN BURDYCH: TATÍNEK SE OBĚTOVAL, ABY JIŘÍHO POTŮČKA VAROVAL

„Moji rodiče, dědeček s babičkou a teta se strýcem položili život za naši zemi. Mou povinností je starat se o to, aby se na ně nezapomnělo,“ říká Antonín Burdych, který v pondělí 8. dubna oslavil devadesáté narozeniny. Především pro studenty, sokoly a skauty měl dosud více než osm set přednášek.

„Ke konci června 1942 k nám domů přišla na návštěvu tatínkova sestra Zdeňka s manželem Ladislavem Satranem, řídícím učitelem z Bohdašína. Strýc vypadal ustaraně, skoro nevnímá, co mu vyprávím. Zarazilo mě to, protože moje dětské historky vždy poslouchal pozorně,“ vzpomíná Antonín Burdych. „Tehdy mi bylo osm let, nemohl jsem vědět, že patří k sokolské odbojové organizaci S21B a už týden ukrývá pronásledovaného parašutistu. Jiří Potůček ze školy v Bohdašíně odvyšlál 26. června 1942 depeši o vypálení Ležáků.“ Gestapo pátralo po vysílači a „radiotelegrafistovi Jirkovi“, jenž stále uniká. V Pardubicích zatkl čtyřicet spolupracovníků výsadku Silver A. Bylo nutné najít pro Potůčka jiný, bezpečnější úkryt.

„Teta Zdeňka poprosila o pomoc svého bratra, mého tatínka. Bydleli jsme na samotě v Končínách a v domě byla tajná skrýš na obilí, metr na dva metry.“

Podle všeho přišel Jiří Potůček k Burdychovým v neděli 28. června 1942.

Antonín Burdych

Rodiče Antonína Burdycha

„Žádný strach na rodičích ani na babičce s dědou nebyl znát. Víte, u nás doma byla vždy pohoda, optimismus máme asi vrozený,“ říká Antonín Burdych. „S bratrem jsme prožívali krásné dětství. Trhali jsme třešně v našem sadu, chodili do Sokola. Maminka byla hodná, tatínek měl smysl pro humor, dědeček uměl krásně vyprávět, babička byla starostlivá. V úterý 30. června 1942 jsem ze školy v Červeném Kostelci spěchal domů. Maminka totiž slíbila, že uvaří borůvkové knedlíky. V neděli jsem v lese borůvky nasbíral... Z vyučování jsem se vracel kolem čtvrté. Pod lesem jsem uslyšel rány, práskalo to, jako když se na zem hází prkna. Za chvíli se přiiřtil četník. ‚Nevídl jsi tady běžet mužského v košili?‘ Odpověděl jsem po pravdě, že ne. Kolem projelo tmavé gestapácké auto. Zahlédl jsem v něm dědečka. Za vozem utíkal můj dvanáctiletý bratr Vladimír.“

Rodina Antonína Burdycha

Šli jsme s Vladimírem domů lesní cestou. Byla na ní tatínkova krev. Tatínek chtěl Jiřího Potůčka zachránit. Obětoval se pro něj," říká Antonín Burdych.

Bratrovy vzpomínky

„Bratr mi vylíčil, co se stalo. Odpoledne rodiče s dědou na poli třídili řepu, babička doma nebyla. Když k nám vtrhli gestapáci, Vladimír zrovna psal úkoly. Tatínek si všiml, že se něco děje, a rychle přišel. „Kde je ten parašutista?“ křikl na tatínka gestapáci. Popadli bič na dobytek, který visel na stěně v chodbě, a začali ho mlátit. Tatínek opakoval, že o ničem neví. Potůček v úkrytu bez oken nic neslyšel. Tatínek ho chtěl nějak varovat, vyvolat hluk. V nestřeženém okamžiku se gestapákům vytrhl a dal se na útěk. Gestapáci po něm pálili z pistolí, kostelecký četník po tatínkovi střílel z pušky. Zasáhli ho šestkrát. Kostecký četník Miroslav Mařan po válce vypověděl, že raněný tatínek prosil, ať ho zastřelí. „Zastřelte mě, ať nic neprozradím,“ vyzval prý četníka. Mařan to neudělal. Tatínka naložili na vozík. Vykrvácel, než s ním dojeli do Kostelce. Na pohřbu jsme byli jen my s bráchou a teta Marie s manželem. Tatínka pohřbili 3. července v šest ráno. Byl pochován tři hodiny. V devět gestapo nařídilo exhumaci. Tělo odvezli do pardubického krematoria a popel vysypali do Labe, aby po tatínkovi nezbyla žádná památka.

Vladimír byl také u toho, když gestapáci prohledávali náš dům. Dědu postrkovali před sebou jako živý štít. Potůček musel střelbu slyšet... Když vyrazil ze své skrýše, vystřelil před sebe a zasáhl dědu do ramene. Děda se

Antonín Burdych s bratrem

Jiří Potůček

skácel a strhl s sebou ze schodů i tři gestapáky. Potůček vyběhl na půdu a vyskočil z vikýře ven. Než se gestapo vzpamatovalo, zmizel v žitném poli. Tehdy bylo žito vysoké. Bohužel se nestačil obout, utíkal bosý. Vladimír mi všechno popsal. Bylo to poprvé a naposledy, kdy o tom mluvil.“

Pánbůh vás opatruj

„Přišli jsme k domu a uviděli maminku. Ležela na dvoře v trávě. Byla v šoku. Jeden gestapák nařídil, ať ji nejdřív odvezou do Náchoda na injekci a pak do vězení v Hradci Králové. Borůvkové knedlíky, které uvařila, gestapáci snědli. Tatínek byl mrtvej, dědu a maminku odvezli. Chyběla jim jenom babička... Gestapo ji sebralo večer... Políbila nás na čelo a řekla: „Pánbůh vás opatruj.“ Pak ji odvedli. Šla hrdě, beze strachu. Maminku, babičku, dědu, tetu Zdeňku, strýce Satrana a další Potůčkovy spolupracovníky popravili 9. července 1942 na Zámečku v Pardubicích.

Nikdy jsem si neříkal, že kdyby se u nás Potůček neukrýval, rodiče by zůstali naživu. Nikdy! Jiří Potůček byl charakterní, odpovědný člověk. Statečný a obětavý. Není vůbec nic, co bych mu měl vytýkat, on bojoval za vlast.

Ze své vysílačky Libuše odeslal do Londýna tolik depeší! I prezident Beneš mu za to děkoval. Parašutisté se pochopitelně nemohli obejít bez pomoci domácích odbojářů. Velitel sokolské organizace S21B Josef Schejbal z Malých Svatoňovic se s mým strýcem domluvili už na jaře 1942, že se u nich na Bohdašíně Potůček bude moci v případě potřeby ukrýt.

Ne, neříkám si ani, že kdyby si teta Zdeňka nevzpomněla na tajnou skrýš na obilí, která byla v našem domě, náš život mohl být jiný. Nemám za zlé strýčku Satranovi, že se s žádostí

o pomoc obrátil na doktora Dvořáčka. Považoval ho za spolehlivého člověka. Nevěděl, že lékařův švagr je nacista...“

Zrádce

„Museli jsme s Vladimírem odejít v tom, co jsme měli na sobě. Náš dům propadl Velkoněmecké říši, nastěhovala se do něj zaměstnankyně hradeckého gestapa Anna Ludwigová. Bratr žil u tety, mě se ujali Kábrtovi, vzdálení příbuzní ze Rtyně. Stýskalo se mi po mamince. Dali nám její úmrtní list, jenže já nevěřil tomu, že je mrtvá. Doufal jsem, že žije, že je v koncentráku a vrátí se domů.

Když jsem měl angínu, Kábrtovi mě vzali k místnímu doktorovi Vilému Dvořáčkovi. Věděl, kdo jsem, a přesto si naučtoval svoji péči. Jeho zrada přitom nejenom moje rodiče stála život...“

Strýc Satran v sobotu 27. června 1942 navštívil Dvořáčka v ordinaci a požádal ho o pomoc při hledání dočasného úkrytu pro pronásledovaného parašutistu. Spoléhal na Dvořáčkovu důstojnickou čest, netušil, že jeho švagrem se stal František Beier, který se přihlásil k Němcům a byl členem NSDAP. Dvořáček vyrazil svému švagrovi, kdo ho vyhledal a proč.

Sepsané písemné hlášení se v pondělí dostalo na hradecké gestapo... Dvořáček se po válce pokusil otrávit. U soudu mu dali vysoký trest. Snížili mu ho kvůli tomu, že se přihlásil do Terezína a ošetřoval nemocné skvrnitým tyfem. Odseděl si jen devět let.

Po osvobození nám za rodiče a babičku s dědou předali válečné kříže. Vzpomínal jsem na ně na sokolském sletu v osmačtyřicátém, myslel jsem na všechny sokoly, kteří za naši zemi položili svůj život. Já se snažil žít tak, aby ze mě rodiče měli radost, čestně a spravedlivě, uzavírá svoje vyprávění Antonín Burdych.

„Rodina Antonína Burdycha patřila za války mezi ty nejstatečnější a nejobětavější,“ dodává plukovník Michal Burian, ředitel odboru muzeí Vojenského historického ústavu Praha. „Burdychovi ukrýli parašutistu Jiřího Potůčka, kterého pronásledovalo gestapo. V době stanového práva, krátce po vypálení Lidic a Ležáků, kdy zemi svíral strach, a na popraviště vedla zkratka. Uvědomovali si, co všechno riskují, přesto neváhali.“

Text: Hana Benešová, foto: archiv Antonína Burdycha a Hana Benešová, VHÚ

Plukovník Michal Burian navštívil 10. dubna 2024 Antonína Burdycha, aby mu popřál k jeho jubileu.

5|2024

dukla**sport**

PŘÍLOHA

Foto: CPA

ŠPOTÁKOVÁ V NOVÉ ROLI

HVĚZDNÁ OŠTĚPAŘKA SE STALA
MÍSTOPŘEDSEDKYNÍ ČESKÉHO
ATLETICKÉHO SVAZU

FUKSA DŘEL SEDM TÝDNŮ V KOLUMBII. PŘED OLYMPIÁDOU SE NEHODLÁ UTAVIT

Kolumbie, země zaslíbená

Vloni to byla jízda. Jeden triumf za druhým. Kanoista Martin Fuksa na vodě exceloval. V olympijské sezoně by rád něco podobného zopakoval. Povedená příprava tomu nahrává. „Doufám, že na tom budu minimálně stejně dobře. Tréninky byly dost podobné. Proč měnit něco, co funguje,“ usmíval se po návratu z tradičního soustředění v kolumbijském Guatapé.

V jihoamerickém středisku, nacházejícím se poblíž rovníku, pobýval počtvrté, tentokrát téměř dva měsíce. Žádné experimenty se nekonaly. „Vsadili jsme na osvědčený model. Jediné, co nás trochu překvapilo, byl úbytek vody v jezeře, ale to nám nevadilo. Byla těžší, takže jsme makali ještě více,“ říká jedenatřicetiletý rodák z Nymburka.

V nadmořské výšce 1 900 metrů nejprve polykal objemové dávky, na rychlostní úseky došlo později. „Celou zimu jsem strávil na běžkách nebo v posilovně. Člověk trochu odvykne. Pádlování si musíte připomenout. I proto jsme se na singlech rozjížděli delší čas. Technika se omílá pořád dokola. Musíte ji dostat do hlavy a z ní pak do těla,“ vysvětluje.

Fyzický fond má skvělý, i díky největším kilometrům v běžecké stopě. Před odletem do Kolumbie si měl stříhnout Jizerskou padesátku. Ta však byla kvůli nedostatku sněhu zrušena. „To mě opravdu mrzelo. Vynechal jsem kvůli ní i oblíbenou La Diagonelu ve Švýcarsku. Fakt jsem se těšil, že prodám, co jsem natrénoval. Tak snad příště,“ krčí rameny.

Delší čas sní o olympijské medaili. Ta jediná mu v bohaté sbírce schází. Závodní program svému cíli zákonitě podřídí. „Hlavně se nechci utavit. Nepojedu toho hodně,“ předesílá. První ostrý start plánuje v polovině května na Světovém poháru v Szegedu. „Co bude dál, se uvidí. Vše upravíme podle pocitů.“

Souhra s bratrem na deblu

Pozornost, a ne malou, upíná několikanásobný mistr světa a Evropy také k deblu. S bratrem Petrem vyjeli na světovém šampionátu v Duisburgu účastnické místo pro OH, po velkém úspěchu doslova hladoví. Že se nejedná o nesplnitelný sen, dokázali Fuksové při závěrečném závodě Světového poháru v Paříži. Na kanále, kde se v létě rozpoutá bitva o olympijské kovy, skončili druhí. O necelou vteřinu za Číňany, kteří získali stříbro na mistrovství světa. Společně touze dávají patřičný význam. Do karet jim hrají i pocitové faktory. „Dříve jsme zařazovali řadu tréninků na sjetí, teď jsme ubrali. Sedělo nám to, do rychlosti jsme šli mnohem dříve. Mám z toho radost. Jen aby to takhle pokračovalo,“ přeje si hvězda armádního klubu Dukla. „Pětistovka je fakt vyrovnaná. Bude záležet, komu to v den D nejlíp sedne. Výkon z pařížské generálky by nám mohl přinést fakt hezké umístění. I proto se v tréninku soustředíme na detaily, aby nás ani v případě nepříznivých podmínek nic nevykojelo,“ dodává.

Text: Pavel Král, foto: archiv M. Fuksy

I v posilovně to byla dřina.

Na deblu s bratrem Petrem pod dohledem svého otce

DOSTÁL ZHUBL, CÍTÍ SE SILNÝ A SVĚŽÍ. NA VODĚ JE TO ZNÁT, ŘÍKÁ

Odlišnější metody, jiná koncepce tréninku. Hvězdný kajakář Josef Dostál se na prahu nové sezony cítí silný a svěží. Dokonce zhubl. V Paříži se v létě hodlá na kilometrové trati poprat o svou pátou olympijskou medaili.

Tradiční dvouměsíční kemp v Kalifornii o něco zkrátil. Nějaký čas se totiž připravoval se skupinou Victorie ve Španělsku. „Výsledek je ve finále podobný, jen to bylo pestřejší,“ upřesňuje pětinasobný mistr světa v rychlostní kanoistice.

Před třemi lety v Tokiu vybojoval s Radkem Šloufem olympijský bronz na deblu, nyní se mohl výhradně soustředit na sebe samého, protože v Paříži pojede pouze individuální závod. S trenérem Pavlem Davidkem, jenž před necelými dvěma roky vystřídal Dostálova dlouholetého kouče Karla Leštinu, se zaměřili i na detaily. „Nešlo jen o trénink samotný, ale

i o věci okolo. Hlavně stravu a regeneraci. Díky Dukle jsme měli na soustředění k dispozici nutriční terapeutku, která se o nás starala. Teď jsem o několik kil lehčí. Cítím se svěží, což je na vodě opravdu znát,“ pochvaluje si.

Touha po další medaili

Možná i proto Dostál nijak netají, že by do bohaté sbírky rád přidal další cenný kov. „Snažím se držet na vrcholu jak je to jen možné. Kdyby se povedla pátá olympijská medaile, bylo by to úžasné. Stupně vítězů jsou vždy obrovský úspěch. Zlatá by samozřejmě byla nejlepší,“ usmívá se.

Účastnické místo pro OH vyjel na loňském světovém šampionátu v Duisburgu. Příjemným povzbuzením do zimního drilu bylo i 3. místo na Světovém poháru v dějišti letních her. Ověřil si, že se stále může měřit s absolutní

špičkou. „Obě akce zpětně hodnotím velmi dobře. I při mistrovství světa mě od medaile dělil kousek. V Paříži z toho byl bronz, nutno však vzít v potaz, že tam kompletní špička nestartovala,“ podotýká.

V březnu oslavil 31. narozeniny, což pro profesionála značí stále ideální sportovní věk. Soupeře může zaskočit nejen výkonností, ale i nižší váhou. „Tradičně lepší výkony podávám na konci sezony. Olympiáda do toho zapadne. Určitě budu jedním z těch, kterých by se měli bát.“

Olympijský kanál je nevyzpytatelný. Dostál si při generálce ověřil, že na podmínkách bude záležet opravdu hodně. „Je to obrovské jezero, stejně jako v Riu. Hodně tam fouká. Pravděpodobnost, že se počasí může pokazit, je větší než u jiných závodišť. To mě trochu mrzí, obecně to kazí olympijskou myšlenku. Přál bych si regulérní závod, pokud možno jen s mírným větrem, aby z toho extrémně lehčí soupeři netěžili. Chci jen férovku.“

VOZP

VOJENSKÁ
ZDRAVOTNÍ
POJIŠŤOVNA

VLS

Text: Pavel Král, foto: CPA

V Račicích nedal Josef Dostál při nominačních závodech soupeřům šanci.

PŘI NOMINAČNÍCH ZÁVODECH V RAČICÍCH HVĚZDY POTVRDILY SUVERENITU

Přípravu na olympijskou sezonu si pochvalovali a na vodě v Račicích ukázali, že právem. Kanoisté Martin a Petr Fuksovi a kajakář Josef Dostál při dubnových nominačních závodech dominovali. S mezinárodní konkurencí se hvězdy armádního klubu Dukla porovnají v květnu při Světovém poháru v maďarském Szegedu.

Kanoista Martin Fuksa si dopádl pro vítězství na pětisetmetrových tratích. Na singlu i v deblu s bratrem Petrem. „Super, první místa jsou vždy skvělá. Víc než o výhry tady ale šlo o pocit z jízdy. A ten byl dobrý. Teď je potřeba malinko přibrzdit, aby mi to neujelo moc brzo. Ostré starty jsme na tréninku ještě tolik nepilovali, soustředili jsme se hlavně na vytrvalost. I přesto vycházely. Doufám, že je to světlý bod k celé olympijské sezoně,” poznamenal několikanásobný mistr světa a Evropy, jenž 30. dubna oslavil 31. narozeniny.

Rozladěn je pouze z nastavení programů na Světových pohárech. I proto musí pečlivě

volit, v jaké kategorii a na jaké trati bude startovat. „Vůbec netoleruji olympijské disciplíny. To mě fakt mrzí. Kombinovat C2 500 m a C1 1000 m je prakticky nemožné, pokud tedy nejste superman. Za den jsou z toho čtyři závody a druhý den dvě finále, což je peklo,” nebere si servítky.

Olympijský kilometr v Račicích vynechal, zdárně jej zastoupil bratr Petr. V cíli byl první s náskokem téměř šesti vteřin na Jiřího Minaříka. „Jelo se mi docela dobře, i když foukal protivítr. Snažil jsem se o nějaké tempo, bylo to těžké, ale vyšlo to,” pochvaloval si. V sezoně jinak upřednostnil debl, v němž by měl s bratrem Martinem startovat na olympijských hrách v Paříži.

Tři tratě, tři vítězství

Jedenatřicetiletý Josef Dostál opanoval na kajaku třístovku, pětistovku a také olympijský kilometr. V této disciplíně předvedl naprosto dominantní výkon. Nejblíže

pronásledovateli ujel o 12 vteřin! „Chtěl jsem si hlavně vyzkoušet závodní nervozitu. Je to jiné než trénink. Před startem jsem měl nervy, hodně foukalo,” konstatoval držitel čtyř olympijských medailí.

Podmínky v Račicích označil za velmi náročné. „Byli jsme zvyklí trénovat v Kalifornii, kde bylo okolo dvaceti stupňů. Po příletu nebyl přechod tak hrozný, ale teď se výrazně ochladilo. Ke všemu foukal vítr, tak nám to všem nacákal do obličeje. Když každých deset vteřin dostanete sprchu, tak to není nic moc,” usmíval se.

Roli favorita potvrdila v kategorii K2 také posádka Jakub Špicar – Daniel Havel. Na pětistovce, v níž v loňském roce dukláci vyjeli kvótu pro hry v Paříži, porazili o více než vteřinu Jakuba Remutu (USK) s Michalem Kulichem.

Text: Pavel Král

SP V ANKAŘE: PĚTIBOJAŘKA HLAVÁČKOVÁ TŘI VTEŘINY OD BRONZU, VLACH PÁTÝ

Poprvé v kariéře postoupila Lucie Hlaváčková ve světové konkurenci mezi 18 nejlepších pětibojařek a nechybělo mnoho k tomu, aby vybojovala medaili. Ve finále Světového poháru v turecké Ankaře předvedla teprve osmnáctiletá moderní pětibojařka Dukly Praha skvělý výkon a v nabitě konkurenci obsadila čtvrtou příčku.

„Celkově se to všechno hezky poskládalo a jsem spokojená. Už jenom to, že jsem se dostala do finále, bylo super. Že jsem ho zvládla takhle dobře, je třešnička,” spokojeně hodnotila závod v tiskové zprávě.

V úvodu finále byla česká reprezentantka nervózní. „Neabsolvovala jsem moc závodů, kde bych parkur jela. Ale vylosovala jsem si super koně a zvládla jsem to jenom s jedním shozem,” líčila svoji jízdu, za kterou získala 293 bodů.

Po bonusovém kole šermu a plavání jí patřila jedenáctá příčka a do závěrečného běhu kombinovaného se střelbou startovala s odstupem 52 vteřin. V poslední disciplíně však předvedla skvělý výkon a v cíli byla na čtvrtém místě, tři vteřiny od bronz. „Na to, že to byl třetí závod v řadě, se mi běželo celkem dobře.

Na střelnici jsem měla dvě super položky, ale první a poslední si musím příště trochu víc pohlídat,” dodala svěřenkyň Davida Svobody. Blízko boji o medaile byli také muži. Martin Vlach obsadil pátou příčku. Mezi osmnácti nejlepšími se neztratili ani devátý Marek Grycz a dvanáctý Jan Kuf.

Úvodní parkur zvládl bezchybně jako jediný z Čechů Vlach. Ze základního kola šermu si do finále přinesl 200 bodů, ke kterým ale stejně jako jeho týmoví kolegové žádné bonusové nepřidal. Po plavecké části vybíhal do laser runu jako třináctý, po skvělém výkonu v poslední disciplíně se však posunul na konečnou pátou příčku.

„V žádné disciplíně jsem neudělal nějakou zásadní chybu a průběžně jsem se posouval dopředu. Malé chybičky, které mě připravily o lepší umístění, tam byly, ale těch se člověk nevyvaruje asi nikdy,” hodnotil Vlach. Grycz získal v jízdě na koni 293 bodů a v součtu s body za šerm a plavání byl po třech disciplínách na 12. místě. V běhu kombinovaném se střelbou si o tři příčky polepšil.

Tři shozené překážky v parkuru za sebou nechal Jan Kuf. „Dostal trochu atypického koně, na kterého jsme asi nenašli úplně optimální recept, a udělal tři chyby. A při tom, jaké se v závodech jezdily vysoké výsledky, to pro něj byla výrazná ztráta,” dodal reprezentační trenér Jakub Kučera.

Text: Milan Novotný, foto: UIPM

Lucie Hlaváčková po plavecké části

RADOST, SPLNĚNÝ SEN, ODMĚNA ZA TVRDOU PRÁCI. DRÁHAŘI DUKLY PRAHA DOSÁHLI NA OLYMPIJSKOU KVÓTU

Byla to veselá zpáteční cesta. Juchalo se, juchalo. Aby také ne. V kanadském Miltonu si čeští dráhoví vytrvalci Denis Rugovac a Jan Voneš vyjeli životní úspěch, když v madisonu získali pro Českou republiku vytouženou olympijskou kvótu. Na konci devítidílné kvalifikace se tak s trenérem Milanem Kadlecem mohli opájet slastnými pocity.

„Je to splněný sen,“ usmíval se po přeletu jedenáctiletý Rugovac. „Dali jsme do toho všechno, tohle je nejhezčí odměna,“ přidal se Voneš. Radost měl samozřejmě i kouč. „Šlo o náročný dvouletý cyklus. Svým způsobem i tak trochu vyčerpávající. Je super, že se zdárně dokončil.“

Emoční vypětí netajil ani Lukáš Thun, vedoucí trenér cyklistiky Dukly Praha pro dráhu a silnici. „Jsme všichni moc šťastní. Šlo o prioritu číslo jedna. Nesmírně jsme všechno prožívali. V dnešní době je napříč všemi sporty čím dál těžší dosahovat podobných úspěchů,“ poznamenal s hrdoostí.

Ale byly to nervy. Pořádné. „Probudil jsem se už v šest, takové tvrdé ráno. Nervozita se mnou pořádně mávala. Denis mě ale naštěstí podržel,“ přiznal Voneš, jehož od zkušenějšího parťáka dělí téměř osm let. „Jsem mladší, moc jsem o tom asi přemýšlel. Hlavně o kvalifikaci, kterou jsme potřebovali nutně zvládnout, a postoupit do finále.“

Na velkých akcích spolu startují už delší čas. Jsou na sebe zvyklí. „Trávíme spolu hodně

času, ladíme hlavně detaily. Věděli jsme, že výkonnost máme. Dobře se doplňujeme. Jen jsme se museli vyvarovat zásadních chyb,“ podotkl Rugovac.

Povedlo se. „Kluci věděli, kde se musí pohybovat, aby to klaplo,“ chválil Kadlec. Po projetí cílem bylo všechno jasné. Rugovac s Vonešem uhlídali na uzdě Švýcary, kteří je v žebříčku ohrožovali podobně jako Rakousko. „Hned jsem věděl, že jsme na olympiádě. Úžasný. S celou partou jsme šli malinko slavit,“ prozradil Rugovac.

Česká dvojice zraje jako víno. Zviditelnit by se chtěla také v Paříži. „Pokud odhodíme bázeň, můžeme zaskočit i silnější soupeře,“ je přesvědčen Voneš. Trenér mu dává za pravdu, i když je poněkud skeptičtější. „Zázraky se moc nedějí, pořadí v rankingu odpovídá reálné výkonnosti. Ale každý závod je jiný. Dá se využít situace, nastoupit a výsledek je najednou výrazně lepší. Šance na první osmičku existuje.“

Právě Kadlec startoval v madisonu pod pěti kruhy v Pekingu 2008 společně s Petrem Lazarem. Byla z toho 13. příčka. „Tehdy to byla kombinace s bodovačkou. Dnes s omniem. Také pravidla se liší. Boduje se ne po dvaceti, ale deseti kolech. Závod se tím výrazně zrychlil, jezdí se na těžší převod, není čas na odpočinek. Dříve jste si mohli mezi sprinty pozici připravit, srovnat se. Teď je to neustálý kvapík, od začátku do konce,“ přibližuje vývoj populární disciplíny.

Díky postupu na olympijské hry mohou Češi nasadit jednoho dráhaře i do omnia. „Kdo to bude, se rozhodne na základě aktuální výkonnosti. Kluci ji mají srovnatelnou,“ říká devětačtyřicetiletý kouč. „Každopádně se teď na omnium více zaměříme, přípravných závodů bude dost. Je to další výzva,“ podotýká Rugovac, jenž v dráhářském víceboji dosáhl na mezinárodní scéně už několika solidních umístění.

Ševčíkové účast těsně utekla

Účast pod pěti kruhy v Paříži naopak těsně utekla třiatdvacetileté Petře Ševčíkové v omniu. Ta v Miltonu s přehledem postoupila do hlavního závodu, skončila čtrnáctá, ale v konečném účtování zůstala v kvalifikačním žebříčku těsně pod hranou postupu. „Podepsal se na tom hlavně kontinentální šampionát. Mexičanka Velasco Fuentesová Petru přebodovala díky tučnému zisku z mistrovství Ameriky, kde využila slabé konkurence. Z toho jsme zase velmi smutní, ale nedá se nic dělat,“ poznamenal Thun.

Podobně jako Ševčíková dopadli i sprinteři Dukly Brno. Ti nejvíce doplatili na smolné vystoupení v týmovém sprintu a neúčast v keirinů na loňském mistrovství světa v Glasgow.

Text: Pavel Král, foto: ASC Dukla

Jan Voneš (vlevo) a Denis Rugovac byli po přeletu z Kanady skvěle naladěni.

SNOWBOARDCROSSAŘ HOUSER PROLOMIL MEDAILOVOU BARIÉRU. BLONĎATÝ PŘELIV MU IMPONUJE

Stále ho zdobí blondatý přeliv vytvořený hvězdnou parťáčkou ze snowboardcrossového týmu Evou Adamczykovou. Radek Houser je na něj právem hrdý. Byl to on, kdo po patnácti letech prolomil medailovou bariéru a jako další Čech vystoupil na stupně vítězů ve Světovém poháru. Naposledy se to povedlo Michalu Novotnému v roce 2009. Stalo se při závodě v kanadském středisku Mont-Sainte-Anne, kde skončil třetí.

Právě toto umístění přineslo změnu vizáže celého týmu. „Zpočátku jsem se při pohledu do zrcadla vždycky lekl, ale pak se mi to začalo líbit. Dokonce jsem si zašel do barber shopu, aby účes dostal tu správnou fazonu,“ pravil s úsměvem sedmadvacetiletý člen liberecké Dukly.

Co znamenalo pódium pro sebevědomí v končící sezoně?

Beru ho jako vítězství. V sezoně to probíhalo jako na houpačce, nahoru dolů. Ale už malě

Radek Houser s cenou za 3. místo

finále na začátku března v Sierra Nevadě mě velmi povzbudilo. Konkurence je vysoká, přesto jsem věděl, že když mi sedne trať a máza, mohu jet o super výsledek. V Kanadě to konečně přišlo, beru to jako obrovský úspěch a zadostiučinění.

Po skvěle rozjetém finále z toho byl nakonec těsný bronz. Neměl jste v cíli v první chvíli o medaili obavy?

Tajně jsem doufal, že to klaplo. Ale přesvědčený jsem úplně nebyl. Ve finiši jsem se ještě ohlížel za pravým ramenem, soupeře jsem ale neviděl. Prkno jsem naštěstí stihl předkopnout, bylo to o fous.

Hned v cíli vám běžela gratulovat Eva Adamczyková. Blahopřání byla ale jistě spousta... Neobjevila se mezi nimi i zpráva od předchůdce Michala Novotného?

V kontaktu nejsme. Věřím, že ho výsledek potěšil. Byl jsem mile překvapený, jaký dosah tenhle úspěch měl. Ani jsem na všechny zprávy nestihl odpovědět. Na nějaké akci se s Michalem určitě uvidíme, takže to probereme osobně.

V březnu jste absolvovali sedm závodů Světového poháru. O jak náročný šlo program?

Nezastavili jsme se. Cestování bylo opravdu hodně. Člověk je z toho rozlámaný a utahaný. O to víc se pak musíte snažit zkoncentrovat. Ale zvládli jsme to i s třešničkou na dortu.

Začaly vám vycházet kvalifikace.

V kontextu s vyřazovací částí jde o dvě odlišné disciplíny... Je těžké se v hlavě přepínat?

Je to tak nastavené, jsme zvyklí. Kvalifikace ukázaly, že na to mám. Někdy sedly víc, někdy míň. To se ale stává všem, i těm nejlepším. Jste na trati sám, nikdo vás neruší, soustředíte se

jen na vlastní stopu. V závodě se jede na krev. Máte tam tři soupeře, kteří se vás snaží všelijak rozhodit. Faktorů, které jízdu ovlivňují, je moc. Pramení z toho i chyby. Výhodou bývá povedený start. Když jedete první, jste v menším ohrožení.

U startů jste v přípravě pod dozorem Marka Jelínka měnili návyky. Především v činnosti paží. V Mont-Sainte-Anne se vám obzvlášť dařilo. Směrem k příští sezoně jde bezpochyby o důležitý prvek, že?

Hodně jsme je pilovali. V závodech jsou kolikrát rozhodující. Můžete hodně získat, soupeřům poodjet a nedostat se do konfliktu. Jde o vertikální pohyb nahoru dolů pomocí paží. Posunuli jsme se všichni. Evka (Adamczyková), já, Kryštof (Choura) i Johnny (Kubičik).

Ambice by tedy měly být zákonitě vyšší?

Sám na sebe si kladu vysoké nároky. Dobré výsledky chci zajišťovat pravidelněji. Potřebuji výkonnost stabilizovat, což vyžaduje i práci na mentální přípravě. Psychické nastavení je ve snowboardcrossu ohromně důležité.

Je vám v tomto směru nápomocná Eva Adamczyková, která špičkové výkony potvrzuje každým rokem?

Všichni čtyři mezi sebou komunikujeme, Evka se ptá nás, my zase jí. Jsou to cenné rady a postřehy. I co se týká techniky. Ona tyhle věci dělá skvěle. Přestože je moje postavení na prkně odlišné, dá se toho hodně okoukat.

Díky pódiovému umístění a uzavřené sázce obarvila Eva Adamczyková celému týmu vlasy na blond. Jak přijali změnu vizáže vaši nejbližší?

Už si zvykli, i když přítelkyně se na to zpočátku moc netvářila. V divadle mě na chodbě skoro nepoznala. (směje se) Mně osobně se to začalo líbit víc a víc. Dokonce jsem si skočil do barber shopu, aby účes dostal správnou fazonu. Sran-da musí být.

Je po sezoně. Jak relaxujete?

Úplně jsem vypnul. S přítelkyní dáváme dohromady bydlení. Rozhodně se nenudím.

Text: Pavel Král, foto: CPA

Sázka je sázka. Po úspěchu Radka Housera zdobí celý snowboardcrossový tým blondatý přeliv – zleva: Kryštof Choura, Jan Kubičik, Eva Adamczyková, Radek Houser a trenér Marek Jelínek.

ŠPOTÁKOVÁ SE STALA MÍSTOPŘEDSEDKYNÍ ATLETICKÉHO SVAZU!

Výbor Českého atletického svazu (ČAS) dovolil na svém dubnovém zasedání do funkce místopředsedkyně Českého atletického svazu Barbory Špotákovou.

Bývalá oštěpařka nastoupila na pozici, kterou dlouhodobě zastával Jaroslav Příbáň, který v lednu zemřel. Barbora Špotáková byla do funkce kooptována do doby řádných voleb. Ty se uskuteční na zasedání Valné hromady ČAS na jaře roku 2025.

Barbora Špotáková se na novou roli velmi těší.

„Na novou roli se velmi těším a věřím, že v jejím rámci vrátím atletice to, co mi dala. Pro rozvoj královny sportu je naprosto nezbytná podpora nejen ze strany samotného svazu, ale i ze strany komunální politiky a dalších subjektů. Mezi mé hlavní úkoly tak bude patřit především jednání o investicích s představiteli jednotlivých měst, obcí a krajů a též i vytvoření příznivých tréninkových podmínek pro všechny stávající, ale i budoucí atlety,“ uvedla Špotáková v tiskové zprávě atletického svazu.

Svoji bohatou kariéru ukončila světová rekordmanka v roce 2022. Dvakrát se stala olympijskou vítězkou (Peking 2008 a Londýn 2012) a je také držitelkou bronzové medaile z OH v Riu de Janeiru (2016). Třikrát se radovala i z titulu mistryně světa. Při evropských šampionátech stála na stupních vítězů dokonce čtyřikrát.

Hejnová trenérkou u reprezentace

V nové roli bude působit také další slavná atletka Dukly – Zuzana Hejnová. Jako závodnice sbírala největší úspěchy na trati 400 metrů překážek. Svou kariéru ukončila v květnu 2022 a věnovala se mateřským povinnostem. Začátkem dubna nastoupila na Český atletický svaz, kde bude mít v gesci sprint, překážky a štafety. „Když jsem dostala tuto nabídku, dlouho jsem zvažovala, zda do toho mám jít. Mám však pocit, že sprinty a překážky jsou u nás teď v určitém útlumu, tak věřím, že bych mohla přinést něco nového. Když něco dělám, tak do toho

Zuzana Hejnová ukončila atletickou kariéru v roce 2022.

dávám maximum, ale pořád je to práce s lidmi, tak bude hodně záležet na tom, zda se mnou budou ostatní trenéři spolupracovat. Zpočátku se budu hlavně seznamovat s agendou a pak se pokusím realizovat svou vizi,“ uvedla na webu atletika.cz dvojnásobná mistryně světa, stříbrná olympijská medailistka a držitelka českého rekordu.

Text: Milan Novotný, foto: CPA

LEDECKÁ ZÍSKALA TROFEJ EVROPSKÉ UNIE

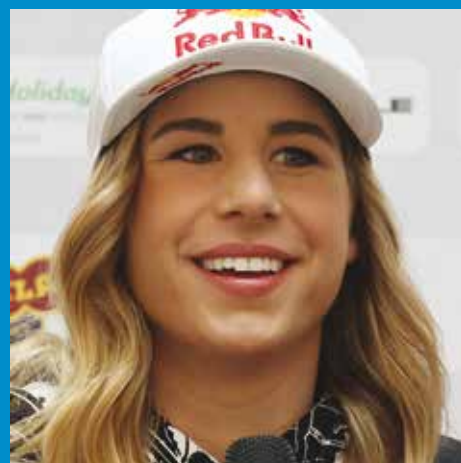
Trofej Evropské unie, coby ocenění pro nejlepšího sportovce ze zemí EU, převzala z rukou španělského královského páru sněhová obojživelnice Ester Ledecká (na snímku). Prestižní cena jí byla udělena za rok 2022, kdy na snowboardu triumfovala na zimních olympijských hrách v Pekingu.

Slavnostní ceremoniál se uskutečnil v královském paláci El Pardo v Madridu. Ledecká opanovala jednu ze 14 kategorií. Atmosféru v hvězdné společnosti si užívala. „Je mi obrovskou ctí přebrat tuhle cenu z rukou krále a královny. Jsem vlastně první, kdo tu cenu získal,

a hlavně jako Češka,“ poznamenala trojnásobná olympijská vítězka.

Ocenění se ve Španělsku udělovalo poprvé, země ho zavedla vzhledem ke svému loňskému předsednictví v Radě Evropské unie. Vítěze jednotlivých kategorií vybírala porota složená ze zástupců Španělského olympijského výboru, národního paralympijského výboru, sportovních svazů a novinářů.

Text: pk, foto: CPA

Na portálu se objevují i dotazy uživatelů na poskytování úlev vojákům ve službě ze zdravotních důvodů. Dnes se na jeden takový dotaz podíváme.

Dotaz:

Dobrý den,

zajímá mne, jak dlouho může mít voják přiznané úlevy ve službě od svého ošetřujícího lékaře a zda velitel útvaru může toto rozhodnutí změnit.

Děkuji Vám za odpověď

Odpověď:

Maximální doba trvání úlev je stanovena v příloze č. 3 vyhlášky č. 357/2016 Sb., o zdravotní způsobilosti k výkonu vojenské činné služby, takto:

Druh úlevy	Oprávněný poskytovatel	Celková doba trvání
krátkodobé	ošetřující lékař Centra zdravotních služeb nebo vojenský lékař přezkumné komise Ústavu leteckého zdravotnictví (ÚLZ)	nejdéle jeden měsíc
dlouhodobé	specializovaná ambulance a odborné oddělení vojenské nemocnice nebo ÚLZ	nejdéle tři měsíce
dlouhodobé	posudkový lékař přezkumné komise u vojenské nemocnice nebo přezkumné komise ÚLZ	nejdéle šest měsíců
dlouhodobé	přezkumná komise u vojenské nemocnice nebo přezkumná komise ÚLZ v přezkumném řízení	shodná nebo kratší než doba, na kterou bylo vydáno rozhodnutí, jímž byla zdravotní způsobilost vojáka klasifikována stupněm „Schopen s omezením“ (značka C)

Pro služební orgán (velitele) i vojáka jsou stanovené úlevy závazné (viz § 41 odst. 1 písm. a zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, a odst. II. přílohy č. 3 vyhlášky č. 357/2016 Sb.), a to i v případě, že by voják chtěl podepsat tzv. revers. **Velitel je tedy nemůže jen na základě svého vlastního rozhodnutí zrušit.**

Trvání úlev se vztahuje vždy ke konkrétnímu zdravotnímu problému, není tedy vyloučené opakované stanovování úlev v průběhu kalendářního roku, pokud bude mít voják zdravotní indispozici vícekrát do roka. Pro případy na sebe bezprostředně navazujících úlev z důvodu přetrvávajícího zdravotního problému jsou pravidla jejich stanovování upřesněna v dokumentu „Odborný pokyn ředitele sekce vojenského zdravotnictví MO k úpravám podmínek pro plnění služebních úkolů vojáka“, čj. 702825/2023-1457, který naleznete na Intranetu MO v ŠIS na stránkách sekce vojenského zdravotnictví MO ve složce Metodické pokyny a odborná nařízení.

Redakce IKP

Vydává MO ČR
Odbor komunikace
Tychonova 1, 160 01 Praha 6
IČO 60162694
www.army.cz

Redakce: Tychonova 1, 160 01 Praha 6

Grafická úprava: Jiří Král
Jazyková korektura: Tierra Illan, Kamil Novák, Milena Krejsová

V jednotkách ozbrojených sil rozšiřuje
VHÚ Praha – produkční oddělení
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6

Tisk: TISK CENTRUM, s. r. o.

Číslo indexu: 45 011
ISSN 1211-801X
Evidenční číslo: MK ČR E 5254

Uzávěrka čísla: 24. 4. 2024
Toto číslo vyšlo dne: 13. 5. 2024

Foto na titulní straně: kpt. Jindřich Bůřil

KONTAKTY DO REDAKCE

Filip Tesař (spolupracovník redakce)
telefon: 973 200 145
mobil: 606 710 643
e-mail: tesarf1@army.cz

Petr Třešňák (redaktor)
telefon: 973 200 152
mobil: 724 380 769
e-mail: tresnackp@army.cz

Jana Deckerová (redaktorka)
telefon: 973 215 549
mobil: 606 604 733
e-mail: deckerovaj@army.cz

Jiří Král (grafik)
telefon: 973 215 612
e-mail: kralj1@army.cz

Elektronická podoba A reportu
je umístěna na **www.army.cz**

IKP.ARMY.CZ

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE SE PODÍVÁME NA DALŠÍ
ZAJÍMAVOSTI Z PROVOZU PORTÁLU

NADCHÁZEJÍCÍ LÉTO S BENEFITY

S BENEFITY NA NÁKUPY

- 40 %

Sleva na oblečení a doplňky
BUSHMAN

- 10 %

Sleva na společenské i volnočasové oblečení
BANDI

- 35 %

Sleva na elektroniku a příslušenství
NICEBOY

S BENEFITY NA VÝLETY

- 10 %

Sleva na vstupné
ZOO LIBEREC

- 10 %

Sleva na vstupné
ZOO PRAHA

- 10 %

Sleva na vstupné
ZOO PLZEŇ

- 15 %

Sleva na vstupné týmových her
TEPFACTOR

BEZPLATNĚ

Bezplatný vstup
NÁRODNÍ ZEMĚDĚLSKÉ MUZEUM

- 10 %

Sleva na jednorázové vstupné
BOTANICKÁ ZAHRADA PRAHA

S BENEFITY NA DOVOLENOU

- 15 %

Sleva na relaxaci v lázních Harkány
CK THERMAL TRAVEL

- 8 %

Sleva na zájezdy u cestovní kanceláře
ALEXANDRIA

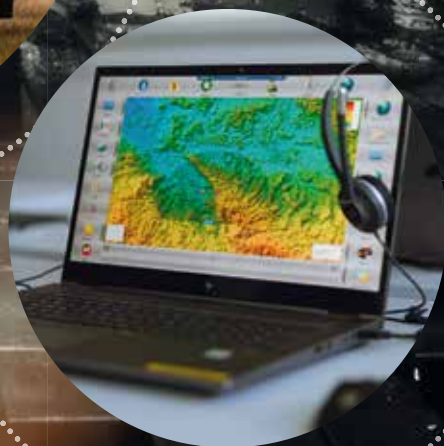
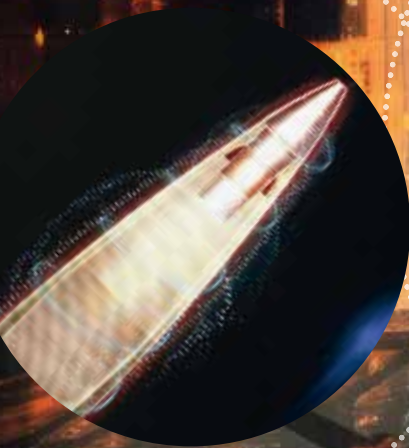

- 15 %

Sleva na produkty cestovní kanceláře
VEGA TOUR

Fires & Effects '24

Konference palebné podpory

***SAVE
THE DATE
5.6. a 6.6.
2024***

*Zástupci Armády ČR, představitelé významných společností a akademických pracovišť se na vás těší v pražském **OREA Hotelu Pyramida**.*

*Po prvním konferenčním dni se i spolu se zahraničními hosty setkáme ve **Strahovském klášterním pivovaru**.*

Registrace: effects2024@dsih.org

